

AZ EURÓPAI UNIÓ AGRÁRGAZDASÁGA

AgraEconomy of the European Union

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium közreműködésével
és támogatásával készült, az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központban

Új Magyarország Vidékfejlesztési Program

Uniós védelem lehetősége
a hamisított tokaji bor ügyében

Menjünk az Őrségbe!

2007. 12. évf. 3. szám

Technológiát élelmiszerért (Techforfood) konferencia Párizsban

A Techforfood konferencia plakátja, ami igen találóan mutatja az észak és dél közötti technológiai szakadékot

A párizsi konferencia szervezői abból indultak ki, hogy a termésmennyiségek növelésének egyik legjárhatóbb útja talán éppen a huszonegyedik század technológiai eszközeinek elterjesztése a fejlődő országokban, és különösen a válságövezetekben. E technológiák közül is megkülönböztetett figyelmet szenteltek az információs és kommunikációs technológiáknak, hiszen ezek segíthetik igazán a termelők képzését, a termeléshez szükséges adatok – pl. időjárás-előrejelzések – minél gyorsabb átvitelét és minél szélesebb körű terjesztését, de használhatók a piaci információk lekérdezésére is. (Riport a 27. oldalon.)

Éretlen olajpálma-termés az elsősorban a trópusi területeken aktív francia kutatóintézet, a CIRAD standján (SIA 2007, Párizs)

A Techforfood konferencia egyik fő támogatója, a BASF munkatársa a rendezvény két afrikai résztvevőjével

Minőségi rizs a szenegáli standon (SIA 2007, Párizs)

Különböző pálmaolaj-termékek (SIA 2007, Párizs)

Különböző trópusi és szubtrópusi növények olajából előállított bio-üzemanyagok

MAZSOLÁZÓ	3	vásárhelyi biodízel- programban	24
HÍREK, ESEMÉNYEK		A repce a franciák kedvence	25
Friss reményt hozott a német elnökség	4	SZAKTANÁCSADÁS	
A zöldenergia jövőjéről	4	Testre szabott szaktanácsadási rendszert	25
Megsemmisített egyiptomi szamóca	5	KITEKINTÉS	
Bioenergia projekt az olasz Lazio tartományban	5	Technológiát élelmiszerért (Techforfood) konferencia Párizsban	27
GM burgonya a közelünkben?	5	BIODÍZEL – PIACI HÍREK	
Budapesti eszmecekerék	6	Ausztria	29
Lezárult a Mezőgazdasági Könyvhónap	7	Belgium	29
EU AGRÁRIUM ÉS PIAC- SZABÁLYOZÁS		Hollandia	29
Uniói védelem lehetősége a hamisított tokaji bor ügyében	8	Írország	29
Tévétra terelődő agrárpolitika?	10	Németország	29
A lengyel sertéshús helyzete	12	Megszerettetni a gyümölcsöt!	29
Olasz agrár és élelmiszer marketing	12	Kiemelkedő export, alacsony árak	29
VIDÉKFEJLESZTÉS		KÖZLÖNY	30
Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (2007–2013)	14		
BRÜSSZELBE JÁRUNK			
Úton az egyszerűsítés felé	15		
ARCKÉPCSARNOK			
Andris Piebalgs	17		
FALUSI TURIZMUS			
Menjünk az Őrségbe!	18		
ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁS			
Európai uniós országok ökológiai gazdálkodása	20		
Spanyolország az EU „öko éллоvasa”	22		
NAGYJAINK			
50 éve hunyt el Groffits Gábor	23		
BIOÜZEMANYAG			
Dél-alföldi, erdélyi és vajdasági gabonatermelők a hódmező-			

**Az Európai Unió
Agrárgazdasága
2007. 12. évfolyam
5. szám**

A Földművelésügyi
és Vidékfejlesztési
Minisztérium
közreműködésével
és támogatásával havonta
megjelenő kiadvány.

Kiadja az Országos
Mezőgazdasági Könyvtár
és Dokumentációs Központ

Felelős kiadó:
Lükóné Őrsi Gabriella –
mb. főigazgató

Szerkesztőség címe:
1012 Budapest,
Attila út 95.

Postacím:
1253 Budapest 13, Pf.: 15.
Tel.: 489-4910
Fax: 489-4976

E-mail:
szerkesztoseg@omgk.hu

Főszerkesztő:
Tamás Enikő

Főszerkesztő-helyettes:
Siadak Balogh Beáta

Szerkesztőbizottság:
dr. Vajda László,
Pallóné Dr. Kisérdi Imola,
Schütz Nándor,
Lükóné Őrsi Gabriella,
Román Zoltán

Készült:
AGROINFORM
Kiadó és Nyomda Kft.
1149 Budapest, Angol u. 54.
www.agroinform.com
2007/46

HU-ISSN 1416-6194

A címképterv
Horváthné Fejes Ágnes
munkája

Címképünk
Almavirágzás
(Lükóné Őrsi Gabriella
felvétele)

*E lapszámunk kiemelt témája:
Biodízel*

BORÍTÓ 2	Technológiát élelmiszerért (Techforfood) konferencia Párizsban
BELSŐ SZÍNES 1–2	Menjünk az Őrségbe!
BELSŐ SZÍNES 3–4	A Viharsaroktól a Nagykunságig
BORÍTÓ 3	Technológiát élelmiszerért (Techforfood) konferencia Párizsban
BORÍTÓ 4	Könyvajánló

Contents

BROWSER	3	BIO-FUEL	
NEWS, EVENTS		Grain producers of the South Great Plain, Transsylvania and Vajdaság are participating in the bio-diesel program of Hódmezővásárhely	24
German presidency – new hopes	4	Rape: the favourite of France .	25
About the perspectives of green energy	4	CONSULTANCY	
Destroyed Egyptian strawberries	5	The system of consultancy has to be tailored to the needs . .	25
Bio-energy project in Lazio County	5	OUTLOOK	
GM potatoes in our neighborhood?	5	Techforfood (technology for food) conference in Paris .	27
Discussions in Budapest	6	BIO-DIESEL – MARKET NEWS	
The Month of Agricultural Books has terminated	7	Austria	29
EU AGRICULTURE AND MARKET REGULATION		Belgium	29
The issue of EU protection in the case of falsified Tokaji wines	8	The Netherlands	29
Is agricultural policy turning onto a wrong way?	10	Ireland	29
The situation of Polish pork . .	12	Germany	29
Italian agricultural and food marketing	12	Fruits must be endeared	29
RURAL DEVELOPMENT		Extraordinary export – low prices	29
The New Hungary Rural Development Program (2007–2013)	14	BULLETIN	30
ATTENDING BRUSSELS			
Going towards simplification .	15		
PORTRAIT			
Andris Piebalgs	17		
VILLAGE TOURISM			
Let's go to the Órség microregion!	18		
ECO-FARMING			
Ecological farming of the EU member states	20		
Spain – the „eco-leader” of the EU	22		
MEMORIES			
Groffits Gábor died 50 years ago	25		

**AgraEconomy
of the European Union
Volume 2007/12.,
Issue 3.**

Monthly publication,
published out with the
assistance and support of
the Ministry of Agriculture
and Rural Development.

Published by the National
Agricultural Library and
Documentation Centre

Responsible Publisher:
Lükőné Őrsi Gabriella

Address
of the Editorial Office:
1012 Budapest,
Attila út 93.

Postal address:
1255 Budapest 15, Pf.: 15.
Tel.: 489-4910,
Fax: 489-4976

E-mail:
szerkesztoseg@omgk.hu

Editor-in-chief:
Tamás Enikő

Vice Editor-in-chief:
Siadak Balogh Beáta

Editorial board:
*dr. Vajda László,
Pallóné Dr. Kisérdi Imola,
Schütz Nándor,
Lükőné Őrsi Gabriella,
Román Zoltán*

Printed in:
AGROINFORM Publishing
and Printing Co.
H-1149 Budapest, Angol u. 54.
www.agroinform.com

HU-ISSN 1416-6194

*Cover designed by
Ágnes Horváth-Fejes*

Front Cover:
*Apple in blossom,
Photo by
Lükőné Őrsi Gabriella*

*Central topic of this issue.
Bio-diesel*

COVER 2

Techforfood (technology for
food) conference in Paris

INNER COVER 1–2

Let's go to the Órség
microregion

INNER COVER 3–4

From Békés to the
Nagykunság

COVER 3

Techforfood (technology for
food) conference in Paris

COVER 4

Recommended books
In the grab of garbage

COVER 4

Book recommendation

- ❖ *Mit tehetünk a hamisított tokaji bor ügyében?* Világszerte ismert hungarikumunk, a tokaji bor eredetvédelmét sértő magatartások miatt lépünk kell. A kereskedelmi korlátokat szabályozó TBR-rendelet hatályba lépése óta a franciák sikeresen védték meg szintén eredetvédett konyakjukat a brazilokkal szemben, akik Conhaque néven lényegesen olcsóbb, de gyenge minőségű és más gyártási technológián alapuló italt forgalmaztak. A hogyanra ad választ cikkünk a 8. oldalon.

- ❖ *Tévútja terelődik az agrárpolitika?* Teszi föl a kérdést a Le Monde. Az európai polgárok háttározottan kinyilvánították az egészséges és biztonságos élelmiszerek iránti jogos igényüket. Ütközik-e az európaiak jogos igénye a WTO megállapodással? (A 10. oldalon.)

- ❖ *Hogyan kampányolnak az olaszok a saját élelmiszereik mellett?* Merre irányul az olasz élelmiszerkivitel? (Bővebben a 12. oldalon)

- ❖ *Mi a lényege az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programnak?* Hogyan kapcsolódik össze a környezet megóvása és a vidék fejlesztése? Miként javul az élet vidéken? E kérdésekre a 14. oldalon adunk választ.

- ❖ *Hogyan sikerült Spanyolországának az EU „öko éllavasává” válnia?* Négy év alatt a spanyol agrártárca 35,8 millió eurót fordított nagyívű terveinek megvalósítására. Az autonóm tartományokkal együttműködve erősítik a vidékfejlesztés és az ökológiai gazdálkodás kapcsolatát. (Részletek a 22. oldalon)

- ❖ *Ki volt Groffits Gábor?* Az önkéntes szövetkezeti mozgalom lelkes híve kitűnő mérnök volt, aki elévülhetetlen érdemeket szerzett a vasbeton építési technológiák hazai megvalósításában, elsősorban a mezőgazdasági építészet terén. (Részletek a 23. oldalon)

- ❖ *Határon átnyúló összefogással* előre lendülhet a biodízel alapanyag-termelés és -feldolgozás Magyarországon. A befektető az ausztrál anyavállalatú Central EU Biofuels Hungary Kft. A szépívű tervekről bővebben a 24. oldalon.

- ❖ *Alaposan megfontolják a franciák,* hogyan valósítsák meg elsősorban repcére alapozott biodízel programjaikat. Igyekeznek a pihentetett és a parlagföldeket hasznosítani. (Részletek a 25. oldalon)

- ❖ *Az Őrségi Nemzeti Park* területének nagy része szabadon látogatható. Történelmi műemlékek és népi hagyományok, régi mesterségek iránt érdeklődőknek javasoljuk, kiránduljanak az Őrségbe. A Nemzeti Park szálláshelyeket is kínál, kerékpártúrának ideális helyszíne az Őrség. (Bővebben a 18. oldalon)

Friss reményt hozott a német elnökség

Nagy reményeket fűznek Európa-szerte a német elnökséghez. Diplomataik és tisztségviselők, pártvezérek bíznak abban, hogy *Angela Merkel* kihúzza az Uniót abból a válságból, amelybe került. Hogy a 27-re nőtt taglétszámú Uniónak nincsen elfogadott alkotmánya, mivel a francia és a holland polgárok nem szavazták meg az uniós alkotmánytervezést 2006-ban. Képesnek érzik a kancellár asszonyt arra, hogy újra kezdje a tárgyalásokat és a reformok megvalósításának friss lendületet adjon, hogy a lényegi munkát sikerüljön 2009-re elvégezni.

Ezek vérmes remények! Sok függ a francia választások kimenetelétől is. Tény, hogy a német diplomáciai gépezet olajozottan működik és ez esélyt ad a sikerre.

Németország nem híve az Európai Unió további bővítésének. Igaz általában, hogy a régi tagállamokban bővítési fáradság tapasztalható. (Noha a piaci kibővülése révén a régi tagállamok

nyertek, belső bajaikat azonban egyik-másik hajlamos a bővítésre fogni... A szerk.) Németország azon van, hogy javítsa a versenyt az energia szektorban. A német elnökség külön hangsúlyt fektet az európai szomszédságpolitika újragondolására. Európán kívül központi helyet foglal el a Közép-Ázsia politika, valamint a biztonság és energiapolitika. Ez utóbbi Európa energiafüggettségének csökkentését célozza meg, amely átvezet a megújuló energiák szerepének és arányának erősítéséhez és újragondolásához. A közel-keleti politika kapcsán a zavartalan olaj- és gázellátás oltárán nem kívánja fölláldozni az új elnökség a demokratikus és emberi jogokat. A cél egy új, még demokratikusabb Európa megteremtése.

Fordította: **Tamás Enikő**
Simon Taylor cikke nyomán
Forrás: European Voice

A zöldenergia jövőjéről

A gyöngyösi Károly Róbert Főiskola Kutató Fejlesztő Központja az alternatív energiák elterjedésének gyorsítása érdekében konferenciát tartott. A száznál több, többségében észak-kelet magyarországi résztvevő „*A magyar megújuló energia stratégiai hangsúlyai és kísérleti bemutatása*” címmel hallgatott előadás-sorozatot, ismerkedett a gyöngyösi tangazdaság kisparcellás zöldenergia növénykísérlet első, kezdeti eredményeivel és egy *magyar gyártmányú energiaerdő betakarító géppel*.

Az előadók és a hallgatóság egyetértettek abban, hogy a megújuló energiák már a közeli jövőben a mezőgazdasági termelés, valamint az ipari feldolgozás-felhasználás természetes és folyamatosan növekvő részét fogják adni. Ehhez versenyképes alapanyag-előállítás szükséges, meg kell teremteni a megfelelő bioenergia-előállító kapacitást és az itt megjelenő

termék biztonságos piacát. Mindehhez kedvező közgazdasági környezet és az ügyben érdekelt harmonikus kapcsolata és együttműködése is szükséges, azaz *összefogás nélkül nem várható az alternatív energiák elterjedése Magyarországon*.

Erre pedig nagy szükség van, mert a tanácskozáson elhangzott (és az EU Bizottság legújabb döntését még megelőző, azaz annál alacsonyabb)

célkitűzés szerint 2010-ben 5,75%-os, tíz évvel később 10%-os részarányt szeretnének elérni a bioüzemanyagok bekeverésénél.

Természetesen a zöldenergia ennél lényegesen többet jelent. Ezért tértek ki az előadók az energiaerdőben és az energiafűvekben, valamint a biogázban rejlő lehetőségekre. Felhasználó cégek képviselői ismertették eddigi tapasztalataikat és reményeiket, sőt elvárásaikat a megújuló energiák használatával kapcsolatban. Kitért a Gyöngyösi Erőmű szándéka: saját ipari parkjában ad helyet biodízelnél és bioetanol gyártó üzem létesítésére és a gyártási folyamat melléktermékét villamos-energiatermelésre fogja használni.

Összefogás hiányában azonban megújuló energia ügye a biogiliszta sorsára juthat, amit nem szabad megengedni.

Kurucz Miklós

Megsemmisített egyiptomi szamóca

A Fővárosi és Pest megyei Növényvédelmi hatóság szakemberei az elmúlt hetekben összesen 5436 kg, mintegy 10 millió Ft értékű egyiptomi szamóca magyarországi kereskedelembé kerülését tiltották meg élelmiszer-biztonsági kifogások alapján.

A szamóca tételekben az Európai Unióban, így Magyarországon sem engedélyezett növényvédőszer-hatóanyag maradékot találtak. A fogyasztók biztonsága érdekében 3891 kg terméket még forgalomba hozatal előtt megsemmisítettek, 1545 kg-ot pedig visszaküldtek Egyiptomba.

A hatóság az EU gyorsriasztási rendszerén keresztül is megtette bejelentését az Európai Unió fogyasztóinak védelme érdekében.

A Földközi-tenger-melléki országokból érkező szamóca „szezonzára” való tekintettel a növényvédelmi hatóság a jövőben is kiemelten ellenőrzi e termékek növényvédőszer-maradék tartalmát, az élelmiszer-biztonsági kritériumok teljesítését.

FVM Sajtóiroda

Bioenergia projekt az olasz Lazio tartományban

Lazio tartományban rövidesen a kivitelezés szakaszába lép egy bioenergia projekt, amelynek megvalósíthatósági tanulmányát február elején mutatták be.

A Valle dei Latini (Latinok völgye) nevű projekt „duplán környezetbarát”. Érdekessége, hogy súlyosan környezetterhelt területek képezik a „zöld energia” termelésének alapját. A Sacco folyó völgyében az elmúlt években bekövetkezett környezeti károsodás (talajszennyezés) miatt a területen élelmiszer-célú mezőgazdasági

termelést gyakorlatilag nem folytathatnak. A „rehabilitációs” projekt 20 települést érint, mintegy 50 ezer hektárra kiterjedően.

A komplex projekt 3 új helyi „termékpálya” születését eredményezi, az első a *növényolaj alapú bioüzemanyag gyártás, a második a biogáz előállítás az állattenyésztésre alapozva, a harmadik pedig a biomasszából fűtőanyag előállítás*, amely ilyen módon hozzájárul a térségben a helyi fűtés- és melegvíz ellátás energiaszükségletének fe-

dezéséhez. A központi, valamint regionális, tartományi forrásokból a projekt összesen mintegy 20 millió euróval gazdálkodhat.

A projekt beindításával megoldódik a környezet-szennyezett terület rehabilitációja, a térség agrártermelői számára új perspektívák nyílnak meg, s nem utolsósorban a projekt hozzájárul az ország Kiotói Egyezményben vállalt kötelezettségeinek teljesítéséhez is.

Kálmán Zoltán
mezőgazdasági attasé

GM burgonya a közelünkben?

A BASF által kifejlesztett genetikailag módosított burgonyafajtát, az *Amflorát* termesztésbe kívánják vonni Szlovákiában, lehetőleg még a tavasszal, a végleges engedélyezését követően.

„Az engedélyezési eljárás késik, azonban a BASF reményei szerint meglesz tavaszra” – olvasható a Rolnické Noviny szlovák napilapban. *A szomszédos Csehországban tesztelt Amflorát kizárólag nem étkezési célra fejlesztették ki*, azonban az

Európai Élelmiszerbiztonsági Hivatal 10 éves véleménye szerint a fajta nem jelent kockázatot az emberi és állati egészségre.

A genetikailag módosított burgonya 98%-ban tartalmaz amilopektint és 2%-ban amilózt. Az amilopektin papírgyártására, ragasztó és kenőanyagok előállítására alkalmas. A GM burgonya nem virágozik, vagy virága terméketlen.

2006 decemberében nem volt meg a kívánt minősített

többség az Amflora általános termesztésbe vonásának engedélyezéséhez, így az ügy a környezetvédelmi miniszterek tanácsához került. Nekik hamarosan döntést kell hozniuk, mert ha nem sikerül, akkor a Bizottság fog határozni a génmódosított burgonya fajtáról.

P.D.
Forrás: Agra Food East
Europe
2007. február

Budapesti eszmeccserék

Az eszmeccsere-sorozatot a Brit Nagykövetség, a Holland és a Svéd Nagykövetség, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium szervezte meg, az Agrárgazdasági Kutatóintézet és a LEADER Szövetség támogatásával.

A sorozat négy részből áll: az első alkalommal, 2006 novemberében a fenntartható vidékfejlesztéssel kapcsolatos uniós feladatokról, tervekről volt szó. A második eszmeccsere témája az volt, hogy miként lehet biztosítani a mezőgazdasági szektor jövedelmezőségét a változó gazdaságban. A soron következő konferencia, mely a mezőgazdaság előtt álló lehetőségekről és kihívásokról szólt, ez év márciusában került megrendezésre a Brit Nagykövetségen. Magyar előadóként *Dr. Vajda László*, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium EU Koordinációs és Nemzetközi Főosztályának vezetője osztotta meg gondolatait a résztvevőkkel. Az Európai Unióban élő gazdák számára a jövő mezőgazdaságának politikája multifunkcionális, mely igazodik a nemzeti sajátosságokhoz, megőrzi természeti értékeit, előtérbe helyezi a kutatást és a fejlesztést, valamint az élelmiszerbiztonságot. A megfelelő agrárpolitika támogatja a magas színvonalú oktatást, továbbképzést, szakképzést.

Mind a világ, mind pedig az Európai Unió kölcsönösen formálja a magyar mezőgazdaságot. A nemzetközi kereskedelem liberalizációja kihat az EU, így a magyar agrárkereskedelmre is. Emellett Magyarország mezőgazdasága jelentős szerkezetátalakuláson megy keresztül az EU által. A közvetlen kifizetések szintje az EU10 tagországokban nem éri el az

EU15-ök szintjét. Magyarország inkább az óvatos liberalizáció mellett áll. Európában számolni kell azzal a ténnyel is, hogy az amerikai kontinensen a termelés költsége alacsonyabb, így az onnan érkező áru (pl. bioetanol) versenyképebb. Brazília és az USA exportja az utóbbi három évben az EU exportját jóval meghaladó mértékben növekedett, mely szintén kihívás számunkra.

A jövő közös agrárpolitikája

Hosszú távon számolnunk kell az európai mezőgazdaság súlyának csökkenésével, valamint szabályozási rendszerének egyszerűsödésével. A túlságosan „bőkezű” támogatási rendszert karcsúsítani szükséges, mely szerkezetváltással, modernizációval is jár. Az azonban, hogy a mezőgazdaság jelentősége a nemzetgazdaságban csökken, nem jelenti az ágazat leegyszerűsítését. Továbbra is fenn kell tartani a biológiai sokféleséget, a vidék sokszínűségét, főleg hazánkban, ahol a vidék kultúrája ezer szállal kötődik a mezőgazdasághoz.

Ezen túl figyelembe kell venni a közeljövőben csatlakozó dél-keleti országokat az agrárpolitika alakításakor.

Az Európai Unió a Mezőgazdasági Modell koncepciójának kialakításával versenyképes, piacorientált, fenntartható mezőgazdaságot kíván létrehozni. A közös agrárpolitikát a megváltozott piaci feltételekhez mérten át kell alakítani úgy, hogy az minden tagállam érdekeinek megfelelően, valamint szolgálja a fenntarthatóságot, a környezet- és tájvédelmet.

Nagy hangsúlyt kell helyezni

mezőgazdasági termékek új felhasználási lehetőségeire, például a megújuló energiaforrásokra. Előnyük, hogy általuk kevesebb szennyező anyag kerül a levegőbe, termelésük helyi munkalehetőségeket teremt, valamint az élelmiszer túlermelés enyhítésében is szerepet játszanak.

Az élelmiszertermelés szabályozásának figyelembe kell venni a változó fogyasztói szokásokat is, ahol egyre nő az igény az egészséges, biztonságos táplálék iránt.

A konferencián előadást tartott *Sonja Phippard*, az Egyesült Királyság Gazdálkodási és Vidékfejlesztési Hivatalának közös agrárpolitikáért felelős szakembere. Phippard kiemelte, hogy a globalizáció visszafordíthatatlan, ehhez kell alkalmazkodnunk. Az emberek egyre nagyobb választékot, magas színvonalat és élelmiszerbiztonságot igényelnek, ezt összhangba kell hozni azzal, hogy az élelmiszertermelés a természetben zajlik, melyet óvni kell.

Bár igaz, hogy a mezőgazdasági ágazat csökken a nemzetgazdaságon belül, azonban a gazdálkodás jelentősége megmarad. Végre partnerséget kell teremteni az állam és a gazdálkodók között, lebontva a gátakat, és célirányosabb tervezéssel kell szabályozni az agráriumot. Phippard örömét fejezte ki, hogy *Fischer Boel* asszony hosszú távban gondolkodik a KAP jövőjét illetően, azonban Phippard szerint most kell változtatni, beszélni róla, emellett tisztában kell lenni a hosszú távú szabályozással. Jól működő élelmiszerláncot kell kiépíteni az ágazat egyes szereplői között, emellett meg kell találni a mezőgazdaság szempontjából jól hasznosítható globalizációs

tendenciákat. Ezek az állam és a társadalom közös érdekei. A jövőben olyan agrárpolitikára van szükség, mely a támogatásokat még hatékonyabban közvetíti, a gazdálkodók döntéseibe és a piaci folyamatokban kevésbé szól bele.

Bart Jan Constandse, a holland Mezőgazdasági és Kertészeti Szervezet elnöke előadása elején rövid tájékoztatást adott országa mezőgazdaságáról. Az ország kis területe ellenére a világ harmadik mezőgazdasági exportőre. 2006-ban 80 000 termelő volt az országban, számuk évente átlagosan 2,5%-kal csökken. Az összes foglalkoztatott 10%-a a mezőgazdaságban dolgozik.

A közös agrárpolitika szerkezete állandó változáson megy keresztül, jelenleg az egyszerűsítés időszaka aktuális. 2008-ban az egészségügyi felülvizsgálat (Health Check) keretein belül mindazon területeket, ahol lehetséges, egyszerűsíteni kell. A KAP is felülvizsgálatra kerül, kiderül, hogy megfe-

lelően működik-e. A jövőben inkább kiigazításokra, mint átformáló reformokra törekszik Brüsszel, melyek igazodnak a társadalom igényeihez és elvárásaihoz. 2009-ben a költségvetés félidejű felülvizsgálata következik. Ezekhez a fejlesztésekhez a gazdálkodók egyértelmű állásfoglalása szükséges, hogy a jövőben minél jobban segítse a gyakorlatot az elméleti háttér.

Erik Fahlbeck, a Svédországból érkezett agrárszakember a Svéd Agrártudományi Egyetem Természeti Erőforrások és Mezőgazdaságtudományok Tanszékén dolgozik, dékánhelyettes. Előadásában kiemelte a mezőgazdasághoz fűződő nemzetközi trendeket. Eszerint a növekvő populációval (főleg Ázsia, Afrika), valamint a növekvő jövedelmekkel azonos mértékben nő a kereslet az élelmiszer iránt, sőt, az időskímélő, egészséges és speciális élelmiszerek iránt. Ezzel a jelenséggel párhuzamosan nő a kereslet az energia és a nyers-

anyagok iránt is, ahol egyre nagyobb szerepet játszik a zöldenergia-termelés is. A kereskedelem egyre liberálisabb, egyre nagyobb távolságokat tesz meg, így az ágazat egyre integráltabb. Új kihívások és lehetőségek állnak tehát az ágazat előtt. A svéd gazdák számára ezek leginkább a turizmus fejlesztésében, a „házi”, egyedi készítésű termékekben és a bioenergiában rejlenek. Ma a Svédországban előállított energia 20%-a bioenergiából származik, azon belül is az energiaerdőkből. Jelenleg 150 ezer hektáron, a megművelhető terület 5%-án termelnek zöldenergiát, 2020-ig el akarják érni a 900 000 hektáros természet, mely a megművelhető terület 30%-a! Az alternatív energiaforrások iránti kereslet egyre nő, mely nagyon jó megélhetési forrás a gazdálkodók számára. Ehhez azonban a gazdálkodók számára stabil kormányzati szabályozás, ugyanakkor nagyfokú rugalmasság szükséges. P.D.

Lezárult a Mezőgazdasági Könyvhónap

A Mezőgazdasági Könyvhónap záró eseményére március elsején került sor a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumban, amelyet Sirman Ferenc szakállamtitkár nyitott meg. Elmondta, hogy egyre nagyobb szükség van az információra az agrár-szakoktatásban és a gyakorlatban is. A szakkönyveket ugyan kiegészíti az elektronikus információ, azonban *a tanulás alapvető forrása még mindig a könyv*. Az államtitkár úr örömmel jelentette be, hogy a korábbiakhoz hasonlóan a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium idén is támogatni tudja a szakkönyvkiadást.

A mezőgazdasági könyvhónap eseményeinek több város is helyt adott, így Kaposvár, Debrecen, sőt, a határon túli magyarok is részt vehettek az agrárértelmisségi fórumokon, könyvbemu-

Dr. Bodor János
a Kertészet és Szőlészet
főszerkesztője

tatókon, anélkül, hogy át kell lépniük az Unió határát. A felvidéki Udvard szintén a könyvhónap egyik helyszíne volt. A záróünnepségen a város polgármestere meghatódva köszönte meg az adományokat, ajándékokat, melyeket az FVM képviselőjében Benedek Fülöp szakállamtitkár személyesen adott át a városnak. Udvard könyvtára így 2 millió forint értékű szakkönyvcso-maggal bővült, a minisztérium fél-millió forinttal támogatta a várost, Benedek Fülöp szakállamtitkár pe-dig 100 ezer forinttal segített.

Az év szakújságírója díjat idén *Dr. Bodor János*, a Kertészet és Szőlészet főszerkesztője vehette át. A tudományos publikációs díjat *Dr. Szűcs István*, a Szent István Egyetem tanára kapta 2007-ben. P.D.

Uniós védelem lehetősége a hamisított tokaji bor ügyében

Hazánk uniós csatlakozásának egyik fontos hozadéka, hogy a korábban kis hatékonysággal alkalmazott külkereskedelmi védelmi eszközeinket felváltották a közös kereskedelempolitika keretében igénybe vehető, *azonban itthon még kevésbé ismert különféle eljárási lehetőségek*. Ezek között találunk egy olyan kereskedelempolitikai eszközt, amely a '90-es évek közepe óta a közösségi gazdasági szereplők körében egyre inkább kedvelté kezd válni és a tokaji bor külföldi hamisításához hasonló esetekben teremti meg a hatékony uniós fellépés kereteit. A szóban forgó eszköz a kereskedelmet gátló akadályokkal szembeni eljárás, amelyet a Tanács 3286/94/EK rendelete, az ún. kereskedelmi korlátok szabályozás (*trade barriers regulation*, TBR) hozott létre. Az eljárás egyszerre kíván választ adni a Közösség és harmadik országok piacára hatást gyakorló *kereskedelmet gátló akadályokra*, és célja az ebből eredő hátrányos kereskedelmi hatások megelőzése vagy megszüntetése.

A világszerte ismert (és az egyik legelismertebb) hungarikumunk, a tokaji bor eredetvédelmét sértő magatartások aktualitása miatt talán nem haszontalan röviden áttekinteni e sajátos uniós eszköz, a TBR-eljárás alapvető jellemzőit és keretfeltételeit.

A francia konyaktermelők már védelemben részesültek

A TBR-rendelet hatálybalépése óta a Bizottság több mint két tucat vizsgálati eljárást indított, ezek közül a tokaji hamisításához leginkább a szintén eredetvédett francia konyak esete áll közel. 1997-ben a franciaországi *Cognac* termelőit tömörítő szervezet (BNIC) eljárást kezdeményezett az Európai Bizottságnál. Kérelmükben arra hivatkoztak, hogy brazil piacokon jelentős károkat szenvedtek el abból kifolyólag, hogy helyi termelők a fogyasztókat félrevezetve és megsértve a földrajzi eredetvédelem szabályait, konyakhoz hasonló hangzású elnevezés alatt („*conhaque*”) lényegesen olcsóbb, viszont rosszabb minőségű és más gyártási technológián alapuló italokat forgalmazhatnak. Tehették mindezt annak ellenére, hogy a WTO-tagország Braziliát is kötelezik az eredetvédelmet és egyéb földrajzi árujelzőket szabályozó nemzetközi normák (TRIPs-egyezmény), mindemellett az EK-Brazil

kereskedelmi szerződés és az EK-Mercosur keretegyezmény is tartalmazott eredetvédelmi rendelkezéseket. A francia exportőrök a brazil hatóságoknál kezdeményezték a brazil gyártású „álkonyak” forgalmazásának betiltását, csakhogy próbálkozásuk nem járt eredménnyel. Álláspontjuk szerint a brazil hatóságok halogató magatartása *kereskedelmet gátló akadályt* képezve az említett nemzetközi normák megsértését valósította meg. A vizsgálat során a Bizottság ezt megerősítette: a „cognac”-elnevezést nem megfelelően kezelő brazil gyakorlatot a multilaterális TRIPs-egyezmény szabályaiba ütközőnek találta, és utalt arra, hogy az 1992-es EK-Brazil kereskedelmi egyezmény egyes szakaszai is alátámasztják a francia panaszosok kérelmét. A TBR-rendelet ilyen esetekben – mintegy *védintézkedés-ként* – bármilyen olyan eszköz igénybevételét lehetővé teszi, amely a nemzetközi kereskedelmi szabályokkal összhangban áll és az uniós panaszos fél érdekeit szolgálja. Jelen esetben felvetődött, hogy a Közösség a WTO előtt vitarendezést kezdeményez, erre azonban már nem került sor. A brazil kormány képviselői ugyanis belátták, hogy a hatóságaik mulasztása sértette a nemzetközi normákat, ezért elébe menve az eseményeknek, kötelezettséget vállaltak arra, hogy a jövőben hatékonyabb fellépést tanúsítanak a konyakhamisítókkal szemben. A Bizottság ennek nyomán 2001-ben felfüggesztette az eljárást.

A védintézkedés alkalmazásának feltételei

Harmadik állammal szemben védintézkedést a TBR-rendelet alapján akkor lehet alkalmazni, ha a *bizottsági vizsgálatban igazolják kereskedelmet gátló akadály fennállását*, a károkozást, az okozati összefüggést, továbbá, hogy ha a fellépés a Közösség érdekében áll.

Kereskedelmet gátló akadály minden olyan, harmadik ország által bevezetett kereskedelmi gyakorlat, amellyel szemben nemzetközi kereskedelmi szabályok fellépési jogot biztosítanak. E kategóriába tartozik, ha a gyakorlatot nemzetközi kereskedelmi szabályok kifejezetten megtiltják (pl. szerzői vagy ipari tulajdon megsértése). Elvileg csak azok a kereskedelmi akadályok jöhetnek számításba, amelyeket a *harmadik állam maga* alkalmaz, vagyis *privát személyek, vál-*

lalatok által gyakorolt kereskedelmet gátló intézkedésekkel szembeni fellépésre nincs lehetőség. A Bizottság gyakorlata szerint viszont – erre példa a fenti konyak-ügy is – lehetőség nyílik arra, hogy vállalatok kereskedelmet korlátozó magatartásait a harmadik államnak beszámítsák, amennyiben utóbbi elősegíti, vagy legalább hallgatólagosan megtűri a jogsértő gyakorlatot.

A károkozás szempontjából minden olyan jelentős kár számításba jön, amelyet a kereskedelmet gátló akadály előidéz, vagy amelynek bekövetkeztével potenciálisan számolni lehet. A közösségi termelők sújtó kár példának okáért megnyilvánulhat költségeik növekedésében, az adott termékre vonatkozó kivitel vagy behozatal mennyiségének lényeges változásában, a hatékony működés lehetetlenné válásában, a kellő biztonsággal betervezett nyereség elmaradásában, vagy az érintett közösségi ágazatra gyakorolt egyéb hatásokban. A kárral való fenyegetettség (potenciális kár) esetén a Bizottság azt is megvizsgálja, hogy egyértelműen előrelátható-e: az adott helyzet ténylegesen károsodássá fejlődik.

Az intézkedés alkalmazásának további anyagi, jogi feltétele, hogy a kár és a kereskedelmet gátló akadály között kimutatható legyen az okozati összefüggés.

Végül mérlegelni kell azt is, hogy a fellépés a Közösség érdekében áll-e? Az Európai Bizottság a Közösség érdekének fennállását általában gazdasági szempontokra tekintettel igazolja, a legtöbb esetben egyszerűen azt a rövid kitételt alkalmazva, hogy a Közösség érdekelt a kereskedelmet gátló akadály által sértett nemzetközi kereskedelmi szabály – pl. a fenti esetben az eredetvédelem nemzetközi normáinak – betartásában.

Az eljárás menete és intézkedés alkalmazása

Az eljárást az Európai Bizottságnál kell kezdeményezni. Az írásos kérelemben bizonyítékot kell szolgáltatni a fenti tényállási elemekre, más szóval a kereskedelmet gátló akadályra, károko-

zó hatásra, okozati összefüggésre (a közösségi érdekre értelemszerűen nem kell utalni, mert azt a Bizottság hivatalból vizsgálja). A gyakorlat szerint a kérelemben nem szükséges ténylegesen bizonyítékokat benyújtani, hanem elég csak ilyen bizonyítékokra utalni, azt valószínűsíteni, a bizonyítékok beszerzése az érdemi vizsgálati szakaszban történik.

A vizsgálati eljárás során a Bizottság a panaszos fél kérelmében rendelkezésére bocsátott információkat kiegészíti az írásban bekért illetve esetlegesen a szóbeli meghallgatás keretében összegyűjtött adatokkal. A vizsgálati eljárásban a Bizottság a panaszos fél kérelméhez formailag nincs kötve, így a vizsgálatot kiterjesztheti olyan tényállási elemekre is, amelyeket a kérelem eredetileg nem érintett.

A vizsgálat lefolytatásának befejezését követően az Európai Bizottság jelentést készít és azt a Bizottság egy tagjából, valamint az egyes tagállamok képviselőiből álló ún. konzultációs bizottság elé terjeszti. Amennyiben a tényállási

elemek nem igazolhatók, az eljárást meg kell szüntetni. További lehetőség, hogy ha az érintett állam a vizsgálati eljárás nyomán a megfelelőnek minősülő intézkedéseket megteszi és emiatt nem szükséges a Közösség fellépése – ahogy ez történt Brazília esetében –, akkor a Bizottság az eljárást felfüggeszti. Az eljárás felfüggesztése egyfajta „guillotinként” lebeg az érintett állam felett, minthogy meghatározott időközönként köteles információt szolgáltatni, ami alapján a Bizottság ellenőrzi az intézkedések végrehajtását, és ha ismét tapasztalna jogsértéseket, az eljárást folytatni lehet.

Mindemellett konkrét kereskedelmi védintézkedés alkalmazására is lehetőség van. Amennyiben a vizsgálati eljárás eredményeképpen megállapítható, hogy a Közösséget a nemzetközi kereskedelmi szabályok alapján megillető jogok gyakorlásához, a kár vagy a harmadik országok által bevezetett kereskedelmet gátló akadályok által előidézett hátrányos kereskedelmi hatások megszüntetéséhez szükséges fellépni,

akkor a Közösség *megfelelő intézkedésekről* dönthet. Hogy mi tekinthető „megfelelőnek”, az mindig a konkrét esetben határozható meg. Számításba jöhet pl. valamely kereskedelempolitikai megállapodásból származó engedmény felfüggesztése vagy visszavonása, a fennálló vámok megemelése, vagy más importteher, mennyiségi korlátozások bevezetése.

A védezköz lehetséges alkalmazása a hamisított tokaji bor ügyében

Természetesen jelen írás semmilyen módon nem kívánja az ukrainai „áltokaji” ügyének kimenetelét prejudikálni, mivel feltételezhető és alappal remélhető, hogy a hazai termelőknek kárt okozó helyzetre sikerül majd egyszerűbb módon megnyugtató választ adni. *Abban az esetben viszont, ha a tokaji bortermelők mégsem tálnának orvoslást panaszaikra, kézenfekvő megoldásként kezdeményezhetnék az Európai Bizottságnál a fent ismertetett eljárást.*

Az eljárásban az egyes tényállási elemeket nagy valószínűséggel igazolni lehetne. A tokaji bort megillető eredetvédelmi szabályok betartására ugyanis nemzetközi szinten Ukrajna is kötelezettséget vállalt. Habár még nem tagja a Kereskedelmi Világszervezetnek, így a TRIPs-egyezményre itt hivatkozni nem lehetne, *más irányú kötelezettségek megállapíthatók lennének.* Az EK, tagállamai és Ukrajna között létrejött partnerségi és együttműködési megállapodás (kihirdette a Tanács 98/149/EK/ESZAK/ EURATOM határozat) 50. cikke alapján Ukrajna köteles a szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdonjogok tekintetében a közösséggel azonos védelmi szintet kialakítani. A megállapodás melléklete nevesíti is az e te-

rületre vonatkozó azon nemzetközi szerződéseket, melyeket Ukrajnának végre kell hajtania (pl. 1883-as ipari tulajdon védelmére létrehozott ipari tulajdon védelméről szóló párizsi uniós egyezmény stb.). Következésképpen, ha az ukrán hatóságok nem lépnének fel az eredetvédett tokaji bor hamisítóival szemben, a jogszabálysértés – más szóval a *kereskedelmet gátló akadály* – igazolható lenne. *A kár bizonyítása sem jelenthetne különösebb problémát, a hamisítással foglalkozó híradások is a termelőket sújtó óriási anyagi és eszmei károkról szóltak.*

Végül utalni lehet arra is, hogy a TBR-eljárás nem csak azokkal az országokkal szemben lenne igénybe vehető, melyekben ténylegesen előállították a hamis bort. A fellépés lehetősége akkor is fennállna, ha az adott országban a hamisított terméket „csak” forgalmazzák és a forgalomból történő kivonást nem sikerül a helyi hatóságoknál elérni.

Mindent összevetve a kereskedelmet gátló akadályokkal szembeni uniós védezköz hatékony fellépést tesz lehetővé és elősegítheti, hogy az uniós termelők a külföldi piacokon egyenlő versenyfeltételek mellett jelenhessenek meg. Az eljárással kapcsolatos további kérdések átfogó elemzése magyar nyelven is hozzáférhető (Offenzív eszköz az Európai Unió kereskedelempolitikájában. I–III. *Külgazdaság – Jogi Melléklet.* 2004/10–12. szám), valamint hasznos gyakorlati tudnivalók érhetők el az Európai Bizottság kereskedelempolitikáért felelős biztosának honlapján is (<http://ec.europa.eu/trade/>)

Dr. Horváthy Balázs
egyetemi adjunktus

SZE Jog- és Gazdaságtudományi Kar (Győr)

Tévútra terelődő agrárpolitika?

Vészjelzés a francia agrárkamartól!

A „Le Monde” 2007. február 13-i számában közölt elemzésben a francia agrárkamara elnöke, a kereskedelem liberalizációja jegyében, ez év januárban újra kezdődött WTO agrártárgyalásokról nyilatkozva nem kevesebbet állít, mint azt, hogy a megbeszélések tévútra viszik a világ mezőgazdaságának kérését.

A kialakulófélben lévő új világrend távolról sem a megcélzott termelői közösségek, a fejlődő országok érdekeinek érvényesülését segíti. A nevükben megfogalmazott igények mások profitját hizlalják és a bűnbakként kiáltott Európai Unió érdemtelenül kerül a szegyenpadra.

Az agrárkamara elnöke szerint a multilaterális tárgyalá-

sok olyan irányt vettek, melyből csak egy, az igazi tétről a figyelmet elterelő megállapodás születhet. Itt az ideje annak, hogy az európai polgárok véleményét kikérjük. Indokolt feltenni a kérdést, hogy az európaiak:

Komolyan gondolják-e azt, hogy a most megkötendő WTO Megállapodás valóban a sze-

gény országok szükségleteinek kielégítését szolgálja?

Milyen ételmezési modellt preferál az európai fogyasztó?

Akár hihető, akár nem, ma a Föld lakosságának a fele mezőgazdasági tevékenységből él. Jóllehet az agrárnépesség zömét a szegény országok családi gazdaságai adják, éppen ők azok, akik egyáltalán nem részesülhetnek a kereskedelem liberalizációból származó előnyökből, holott rajtuk csattan az ostor.

Könnyű belátni, hogy a kereskedelem liberalizációja következtében kilengő árak sérülékenyvé teszik a tőkeszegény és alacsony kockázatviselő képességű termelői rétegeket, hiszen nem tudják átvészelni az alacsony árakkal járó periódusokat. Számukra a jövedelemszint stabilizálását eredményező támogatások léte elemi érdek. Csak valamilyen szintű protekció mellett garantálható ugyanis az ételmezésbiztonság ezekben az országokban.

A WTO filozófiájával azonban nem fér össze a jövedelembiztonságot eredményező beavatkozás, tiltott kategóriát képez a piac és termelőt védő állami beavatkozás, még akkor is, ha történetesen a 700 milliós agrártársadalmat felmutató Indiáról van szó. Igaz, India vissza is utasítja a liberalizáció bajnokaiként fellépő és abból hasznot húzó Új-Zélanddal, vagy az Egyesült Államokkal, illetve a Brazíliával való kapcsolattartást.

A nagy „rászedés” ugyanis éppen abban van, hogy a Dohai Fordulót, a fejlődő országok, kiváltképp India nyomására 2001 novemberében, az Arab Öböl belüli Katar fővárosában, Dohában „Fejlesztési Forduló”-nak nevezték el, mikor is a mezőgazdasági termelést védő intézkedéseket, jelesül a protekciót

kiáltották ki a szegénység elsődleges okozójának. Senki sem tagadja a nemzetközi élelmiszerkereskedelem hatékonyságát, a gazdasági növekedés fontosságát, de egy, a Világbank által mostanában publikált tanulmány arra is rávilágít, hogy *a Dohai Ciklus haszonélvezői között egyetlen, fejlődésben elmaradott, szegény ország sincsen.*

Európa agrármodellről alkotott képe tiszta. A maga formálta agrárpolitikát, éppen a Dohában elfogadott elveket szem előtt tartva jelentősen megreformálta.

Az így kialakult feltételek még lehetőséget biztosítanak Európában a termelés diverzifikációja mellett a rendelkezésünkre álló földterület művelésben tartására, a vidék, a kultúrtáj 27 országban való megőrzésére. Sőt, mi több, a vádaskodások ellenére az Európai Unió a világ első számú élelmiszerimportőre, és köszönhetően a kiterjedt szabadkereskedelmi típusú, kétoldalú megállapodásainak a fejlődő országokkal, az EU a fejlődő és fejlődésben elmaradott országokból származó élelmiszerimport legnagyobb felvevője. A Közösség élelmiszerimportjának a 70%-a ma már a piacnyitást favorizáló és a fejlődő országokat piacra segíteni szándékozó Dohai Forduló által megcélzott országokból,

azaz a fejlődő országokból származik. Mi ez, ha nem a piaci nyitottság fokmérője?

Nem árt felidézni, hogy az európai polgárok kinyilvánították a biztonságos élelmiszerek iránti igényüket. Erre a szükségletre adott választ az európai gazdálkodó, amikor az európai fogyasztó igényeihez igazodó állatjóléti intézkedéseket épít be a gazdálkodásába, még akkor is, ha ez lényeges többletköltséggel jár, vagy szigorú higiéniai normákhoz igazítja a technológiáját és a gyakorlatát, és környezetkímélő módon gazdálkodik. Talán kevesen tudják, éppen ezért indokolt kihangsúlyozni, hogy ezek a minőségi standardok a legszigorúbb intézkedések közé tartoznak a világon.

Márpedig egy WTO Megállapodás, amely megkérdőjelezi az európai modell létjogosultságát, ma még beláthatatlan következményekkel járhat. Ha csak arra gondolunk, hogy az élelmiszervámok akár 60%-ot is meghaladó módon csökkennek, ez számos, előre nem látható következményekkel jár az európai élelmiszerpiacon. A várható változásokat nem csak a 11 millió európai termelő sínyli meg, hanem a jövő a mezőgazdaságban és az ún. agrobizniszben munkaalkalmat, vagy jövedelem kiegészítési lehetőséget találó széles rétegek számára is bizonytalanává válik.

Utoljára, de nem utolsó sorban vesztese lehet a változásoknak az élelmiszerbiztonságra eleddig sokat adó európai fogyasztó is, hiszen ne legyen kétsége senkinek se azzal kapcsolatban, hogy az alkalmasint több ezer kilométerre lévő, netalántán a tengeren túl lévő termelőt ugyanolyan szigorúan lehet ellenőrizni, az előírásokat betartatni, mint Európán belül.

Összeállította: Szabó Jenő

A lengyel sertéshús helyzete

A 2004–2005. évben nőtt a sertéstermelők nyeregsége, így sokuk növelte az állatlétszámot. Ennek hatására 2006-ban 10%-kal nőtt az össztermelés.

A megnövekedett készletekből viszonylag kis mennyiséget fedett le a hazai piac, így az értékesítőknak leginkább a külföldi piacokra kellett hagyatkozniuk, úgy mint Belorusszia, Dél-Korea vagy az EU tagállamai.

Túltelített piac

2006. évben Oroszország és Ukrajna betiltotta az országukba irányuló lengyel exportot, mely érzékenyen hatott az ország termelésére. Az exportkiesés hatására nagy mennyiségű áru maradt a hazai piacon, melynek hatására az árak tetemesen csökkentek.

2006-ban az E-minősítésű sertés ára Lengyelországban átlagosan 1,29 euró/kg volt, mely a legalacsonyabb ár volt a térségben, az EU átlagárak kilónként 1,45 euró körül mozogtak. A lengyel sertéságazatban kialakult krízis enyhítése érdekében a kormány kéréssel fordult az Európai Bizottság felé, magántárolási támogatás és exporttámogatás reményében. A kérvényt Brüsszel elutasította.

A lengyel termelőknek nemcsak a sertésárak 10%-os csökkenésével kellett megküzdeniük, a takarmányárak is felszöktek. Tavaly december-

ben például a takarmányrozs ára 60%-kal emelkedett az előző évi árakhoz képest.

Idén az év első felére a lengyel agrárközgazdasági kutatók előrejelzése szerint a sertéshús-termelés 4%-kal nő az előző évhez képest, azonban az év második felében csökkenni fog. Sőt, az év júliusától a sertésállomány Lengyelországban 10%-kal fogy. A feldolgozóknak viszonylag alacsony húsárakkal kell megbarátkozniuk, azonban az év utolsó negyedében az árak 30%-kal nőni fognak, mivel csökken a termelés. További csapásként érheti a szektort, hogy a lengyel sertéshús-fogyasztás 2007-ben fejenként 0,5 kg-mal csökken.

2007-ben Lengyelország fokozza sertés kivitelét, célpontja leginkább Magyarország. Emellett növelni kívánja Litvániába és Oroszországba irányuló exportját is. Egyes előrejelzések szerint Lengyelország idén 300 000 tonna húst készül szállítani az Unió területére, nagyjából ugyanannyit, mint tavaly, emellett az import mennyisége sem változik, 180 ezer tonna körül lesz.

A múlt évben gyakorlatilag nem történt feldolgozásra szánt vágósertés-szállítás Németország területéről Lengyelországba, mivel az alacsony lengyel sertésárak kedvezőtlenül tették a beszállítást.

-p-

Forrás: Agra Food East Europe

Olasz agrár- és élelmiszer marketing

Van mit tanulnunk az olaszoktól

A főbb prioritások

Olaszország agrár- és élelmiszer külgazdasági stratégiájában megfogalmazott prioritások alapvetően egybeesnek az élelmiszertermelés belföldre érvényes legfontosabb elveivel. Ezek röviden az alábbiak:

Minőségi élelmiszertermelés

Az olasz agrárpolitika egyik központi eleme a tágabb értelemben vett *minőségi termelés* (az egészséges, korszerű táplálkozásnak megfelelő, a helyi hagyományok figyelembevételével készülő, élelmiszerbizton-

sági szempontból kifogástalan élelmiszerek előállítására). *A minőségi élelmiszerek termelését és forgalmazását tekintik a külföldről (és különösen az EU-n kívülről) érkező olcsó tömegárakkal szembeni fellépés egyik legfontosabb eszközének, mivel azokkal árban nem tudnak versenyezni, sem a belföldi, sem az exportpiacokon.*

EU-s eredetvédelem

Szintén a minőségi termelés koncepciójához kapcsolódik az *EU eredetvédelmi rendszerében* a PDO, PGI, TSG földrajzi árujelzős mezőgazdasági termékek és élelmiszerek termelésé-

nek, forgalmazásának és fogyasztásának a promóciója. Ezen a téren Olaszország vezető pozícióját nem utolsósorban a rendszer kiépítéséhez és működtetéséhez igénybe vett hazai és főleg EU-s forrásoknak köszönheti. A földrajzi árujelzős termékek a hazai piacon a legfelső minőségi kategóriát képezik, s közülük számos (pl. a Parmiggiano és a Grana sajtok, a Pármai sonka, a bivaly mozzarella stb.) az olasz élelmiszerexport húzó- illetve vezértermékei is egyben. A borok eredetvédelmi rendszere még régebbi, még kiterjedtebb, s ma már a DOC (és a DOCG) jelzés

mind a belföldi, mind az export piacokon a kiváló minőség egyik fontos ismérve.

A „Made in Italy” élelmiszerek promóciója

A Made in Italy kampány, az olasz termékek belföldi és külföldi népszerűsítése, azok fogyasztásának ösztönzése, az egész olasz gazdaságot áthatja! Bevezetése az élelmiszerek területén a különös jelentőséggel bír, noha értelmezése, alkalmazása mind a mai napig vitatott.

(Részben politikai okokból, a „nemzeti” jelző sajátos értelmezése miatt tapasztalható törekvés például arra is, hogy a „Made in Italy” feliratot csak azokon a termékeken lehessen feltüntetni, amelyek előállításához kizárólag olasz alapanyagot használtak fel. Ennek alapján a híres olasz kávék, a Barilla és más olasz tészta – részben import durum-búzát használnak – és sok más termék esetében sem lenne megengedett a jelzés használata. Az élelmiszeripari termelők szövetsége viszont elegendőnek tartja, ha csak a feldolgozás utolsó fázisa olasz.)

Összességében a kampányt mégis sikeres, értékelésük szerint mind külföldön, mind belföldön a „Made in Italy” élelmiszer a kiváló minőség szinonimája.

A fenti prioritásoknak érvényt szerző politika következményeként Olaszország agrár-élelmiszer exportjának túlnyomó részét (77,5%) a nagy hányadú hozzáadott értéket tartalmazó feldolgozott, élelmiszeripari termékek adják. Ugyanakkor a mezőgazdasági termékek (alapanyagok) importja lényegesen meghaladja azok export volumenét.

A „Made in Italy” kampány eredményeképpen évről évre növekszik a tipikusan olasz élelmiszerek kivitele. Az exportot a minőségi, eredetvédett borok vezetik, ezt követi a szárzetszta, a paradicsom konzervek, az olívaolaj, a sütő- és

édesipari termékek, valamint a sajtok és sonkafélék kivitele.

Olaszország agrár- és élelmiszer kivitelének főbb irányai

Az olasz mezőgazdasági és élelmiszer külkereskedelemben az EU 25 országok aránya a meghatározó, mind a kivitelben (69%), mind a behozatalban (71%). Az olasz élelmiszerek legnagyobb felvevő piaca az EU-n belül Németország (21,5%).

A teljes olasz agrár- és élelmiszer kivitel 20 569 millió euró volt 2005-ben, az összes exporton belül a súlya 7%. Az olasz agrár- és élelmiszer- külkereskedelmi stratégia szempontjából az EU- tagországokon kívül kiemelt piacnak számít még az USA, Oroszország, Kína, India és Japán. Ezekben az országokban nagyszabású, célzott marketing és promóciós kampányokkal, rendezvényekkel népszerűsítik a minőségi olasz élelmiszereket.

Agrár- (és élelmiszer-) marketing szervezet Olaszországban

Az olasz mezőgazdasági termékek és élelmiszerek belföldi és elsősorban külföldi promócióját koordináló központi szervezet a BUONITALIA részvénytársaság.

Alapító tőkéje 500 000 euró, a mezőgazdasági minisztériumon kívül a Buonitalia társtulajdonosai az olasz Külkereskedelmi Intézet, az ICE (Istituto Commercio Estero), a minisztérium egyik háttérintézménye, az ISMEA (Istituto di Servizi Per il Mercato Agricolo Alimentare, Mezőgazdasági és Élelmiszer Piaci Szolgáltató Intézet), valamint a Kamarák Országos Szövetsége, az Uniouncamere (Unione Italiana delle Camere di Commercio, Industria, Artigianata e Agricoltura). A nagy önállósággal rendelkező tartományokkal való jobb koordiná-

ciót teremti meg egy 2005 februárjában létrejött, az állam és a tartományok együttműködését szabályozó megállapodás.)

A Buonitalia alapvető feladata az olasz mezőgazdasági termékek és élelmiszerek megismertetése, népszerűsítése belföldön, valamint a világ különböző részein, az olasz termelő cégek külföldi megjelenésének és export tevékenységének elősegítése, nemzeti márkák külföldi regisztrációja, nemzetközi védelme.

A Buonitalia részvénytársaság koordináló szerepet tölt be a marketing és promóció területén tevékenykedő többi szervezet között, rendszerbe foglalva azok tevékenységét. Ezáltal a nemzeti agrárpolitika prioritásainak érvényesülését biztosítja, a felesleges átfedések elkerülését és az erőforrásoknak a meghatározott célokra való koncentrációját segíti elő. Szerepének koordinációs jellegéből adódóan a szervezet egy nagyon szűk stábbal (10–15 fő) dolgozik. Olaszországon belül a kamarák vidéki irodáira, külföldön pedig az ICE irodahálózatára és munkatársainak együttműködésére támaszkodik.

Az olasz Mezőgazdasági, Élelmiszer- és Erdészeti Politikák Minisztérium saját költségvetésén belül a promócióra 2004-ben 47,3 millió euró, 2005-ben pedig 77,1 millió euró szerepelt. Ezen összegben felül 2005-ben a Buonitalia részvénytársaság további 50 millió euró felett gazdálkodhatott. A központi promóciós forrásokon felül egyrészt a tartományok a saját költségvetésükben is szerepetnek komoly összegeket, másrészt a promóciós témában az egyes projektek EU- társfinanszírozása is növelik a marketing és promóciós célokra rendelkezésre álló kereteket.

Kálmán Zoltán
mezőgazdaság attasé,
állandó FAO képviselő

Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (2007–2013)

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (a továbbiakban: Program), amely a 2007–2013-as időszakra vonatkozik, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott vidékfejlesztési támogatásokról szóló 1698/2005/EK Tanácsi Rendelet alapján készült. A Program az ország teljes területét lefedi, azaz mind a 7 adminisztratív régiót magában foglalja.

A Program az ezt megelőzően elkészített Stratégiai Terv részletesebb változata, amely intézkedés-szinten tartalmazza a 2007 és 2013 közötti fejlesztési időszak agráriumra és vidékfejlesztésre vonatkozó prioritásait. *Az intézkedések egy része földrajzi szempontból lehatárolt a különböző természeti jellemzők figyelembevételével (Kedvezőtlen Adottságú Területek, Natura 2000 területek), vagy a vidéki területek eltérő fejlettségi szintjére és népsűrűségére való tekintettel (a III. Tengely Intézkedései). Figyelembe véve a magyar agrárium és a vidék adottságait, illetve jelenlegi helyzetét, a Program négy tengely (intézkedéscsoport) mentén fejt ki azokat az intézkedéseket, melyek segítségével lehetőség nyílik a rendelkezésre álló forrásból támogatás lehívására. Ezen intézkedéscsoportok a következők:*

- I. Intézkedéscsoport: A mezőgazdasági és erdészeti ágazat versenyképességének növelése;*
- II. Intézkedéscsoport: A környezet és a vidék fejlesztése;*
- III. Intézkedéscsoport: A vidéki élet minősége és a vidéki gazdaság diverzifikálása;*
- IV. Intézkedéscsoport: LEADER program.*

Az I. Intézkedéscsoport intézkedései a termelés további modernizálását szolgálják úgy, hogy a gazdálkodókat strukturális változásokra is ösztönözzék, és elsősorban minőségjavulást eredményeznek. Jelen dokumentum a modernizációt az intézkedések harmonizálásával komplexen kezeli a jól meghatározott gyenge pontok ellensúlyozása, illetve az erősségek kihasználása érdekében. A komplexitás jegyében a mező- és erdőgazdálkodás technikai (technológiai) fejlesztéséhez a humán erőforrások javítását szolgáló beavatkozások is kapcsolódnak (képzés, tájékoztatás, fiatal gazdálkodók segítése, korendményes nyugdíjazás), amelyek magukban foglalnak egy – a gazdálkodókat segítő – korszerűsített és kibővített tanácsadási rendszert. Ezen beavatkozások támogatják a gazdák összefogását

*(termelői csoportok) annak érdekében, hogy piaci pozíciójuk erősödjön. A gazdaságilag még nem életképes gazdáknak esélyt kínál a megerősödéssel, illetve termelési szerkezetük megváltoztatására (részben önellátók támogatása). A technológiai modernizációban előtérbe kerülnek az innovatív fejlesztések, a mezőgazdasági és erdészeti termékek minőségét javító, értéknövelését célzó fejlesztések, az infrastruktúra fejlesztése, a közösségi előírásoknak való megfelelés, a mezőgazdasági és élelmiszer-feldolgozási szektorban az innovatív fejlesztések, valamint az élelmiszerminőségi rendszerekhez való kapcsolódás. Az intézkedések a gabonafelesleg levezetését a bioenergia termelés ösztönzésével (bioetanol) és az állattenyésztésben a modernizáció lehetőségének megteremtésével segítik. Az elmondottak következtében a *mező- és erdőgazdaság a bioenergia-termelésben nagyobb szerepet vállalhat.* A bioetanol termelésen túl az ültetvényerdő, a nem fás szárú növények energianyerési célú termesztése, a biogáz-termelés is ösztönzött tevékenység lesz.*

A racionálisabb földhasználathoz és a környezet megóvásához kapcsolódó intézkedések a II. Intézkedéscsoport köré csoportosulnak, és lényegében két alrendszeret alkotnak.

Az elsőbe azok az intézkedések tartoznak, melyek a gazdáknak a környezettel és állatok tartásával kapcsolatos vállalásaik többleterhét, illetve az elmaradt hozamokat kompenzálják. Kompenzáció jellegű támogatásokkal továbbvihetővé válnak a sikeres agrárkörnyezeti programok, ugyanakkor a támogatási körbe 2007-től kezdődően bevonásra kerül a Natura 2000 területek jelentős része is. Ezek az intézkedések a gazdákat arra ösztönözzék, hogy mérsékeljék a mezőgazdasági eredetű környezetterhelést, megőrizték, segítsék a biodiverzitás növekedését, az élővizek védelmét. Számos őshonos háziállat tartása gazdasági megfontolásból nem érdeke a gazdálkodóknak, viszont ezek értékes génállományt jelentenek, és akár nemesítési céllal is felhasználhatók. Megtartásuk (megőrzésük) érdekében támogatásban részesülnek azon gazdálkodók, akik vállalják ezeknek a haszonállatoknak a tartását. A Kedvezőtlen Adottságú Területek támogatásának fontos szerepe van abban, hogy az extenzív mezőgazdálkodás fennmaradjon, elősegítve a tájvédelmet, a foglalkoztatást. Ennek az intézkedéscsoportnak a másik alrendszerét a föld-

használattal kapcsolatos intézkedések alkotják. A földhasználat megváltoztatása hatékonysági megfontolásból kiemelt jelentőségű (a mezőgazdasági termelés eredményességének javítását szolgálja, amennyiben a leggyengébb adottságú mezőgazdasági területeken visszaszorul a mezőgazdasági hasznosítás, és ezeket a területeket erdősítjük), ugyanakkor a biodiverzitás fenntartása szempontjából sem elhanyagolható (nem mezőgazdasági területek erdősítése, agrár-erdészeti rendszerek).

A III. Intézkedéscsoport intézkedései a vidéki térségekben élő emberek megélhetési lehetőségeinek és életminőségének javítását szolgálják, elsősorban a munkahelyek megteremtését és megtartását eredményező jövedelemtermelő beruházások ösztönzése révén, amelyek az intézkedéscsoport súlyponti részét képezik. A program lehetőséget teremt a vidéki vállalkozások komplex fejlesztésére, beleértve a technikai fejlesztést, a képzés és szaktanácsadás igénybevételét és a minőségi szabványoknak való megfelelés biztosítását. Ösztönzi az új vállalkozások létrehozását, az előállított termékek és szolgáltatások minőségének és hozzáadott értékének növelését, valamint a vállalkozói integrációk kialakítását. Az életminőség javulását a vidéki térségekben elsősorban a hiányzó szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása szolgálja, amely a költséghatékony

ság elvét követve integrált közösségi szolgáltató terekben, a helyi szükségletekhez igazodó megoldásokra alapozva valósul meg. A kulturális és rekreációs lehetőségek bővítése, a vidék örökségkincsének megőrzése és fenntartható hasznosítása nemcsak a falusi- és agroturizmus alapja, de a vidéken élők életminőségének nélkülözhetetlen feltétele is. Ezeknek a fejlesztéseknek a megalapozottságát, térségi beágyazottságát és integrált keretbe foglalását segítik a készség- és kapacitásfejlesztés eredményeképpen kialakuló, a köz- és magánszféra képviselőiből álló együttműködések (Helyi Vidékfejlesztési Közösségek) által elkészített helyi fejlesztési stratégiák. Mindezek intézményi keretét az ország teljes területét lefedő, kistérségi szinten működő Helyi Vidékfejlesztési Irodák hálózata szolgálja.

*A IV. Intézkedéscsoport hozzájárul mind az I, II, de különösen a III. intézkedéscsoport céljainak megvalósításához a helyi akciócsoportok által lefedett területeken, a LEADER elvei alapján. A Program ösztönzi a korábbi időszakhoz képest nagyobb helyi akciócsoportok megalakulását. A potenciális akciócsoportok előkészítése a *Készségfejlesztés és tájékoztatás* intézkedés keretében valósul meg. A megalakuló akciócsoportok várható száma 70, amely a vidéki lakosság több mint 1/3-át érinti.*

Szováti Márk Szabolcs
FVM

Úton az egyszerűsítés felé

Az Európai Tanács márciusban kerekasztal-tárgyalást tartott azzal a bizottsági javaslattal kapcsolatban, mely a jelenlegi 21 közös piaci szervezetet (CMO) egyetlen CMO-ra egyszerűsítene. A fő kérdés az volt, hogy az elkövetkezendő ágazati reformok tükrében mi legyen a zöldség-gyümölcs és a bor ágazat sorsa. A tárgyalások során kiderült: minden résztvevő egyetért abban, hogy hosszú távon integrálni kell a két ágazatot az összevont agrárrendtartásba, azonban több tagország, köztük hazánk képviselője is megjegyezte, hogy jobbnak látná, ha az EU várna addig, míg az ágazati reformok

lezajlanak. Ez főleg a bor ágazatban lenne fontos, ahol a hivatalos bizottsági javaslatok csak a júniusi tanácsülések után látnának napvilágot, amikor a német elnökség várhatóan már lezárná a CMO-k ügyét.

A kerekasztal másik napirendje szerint egyes hatáskörök átkerülnének a Tanácstól a Bizottsághoz. Ezzel kapcsolatban a miniszterek többsége úgy gondolta, hogy minden egyes témakörnél külön kell mérlegelni, hogy az „kire tartozik”. Többen jelezték, hogy a jórészt politikai természetű ügyeknek a Tanács hatáskörében kell maradniuk, mint az interven-

ciós minőség kritériuma vagy az árak, míg az általánosabb jellegű, és a sürgetőbb kérdésekben a Bizottság lenne mérvadó.

A tanácsülés harmadik napirendje arról szólt, hogy bizottsági javaslatra el kellene törölni a sertéshústra vonatkozó intervenciót, mivel azt több mint 30 éve nem alkalmazta az EU. A tagországok többsége azonban fenn akarja tartani ezt a piaci intézkedést, mivel nem az egyszerűsítésről, mint inkább egy politikai döntésről szól. Horst Seehofer elnök megerősítette, hogy a CMO egyszerűsítésével kapcsolatos technikai munkának minél előbb végére akar jutni, hogy ez év júniusában politikai döntés megszülethessen.

Kereskedelmi háromszög

Az uniós biodízel-termelők igazságtalan versenyhátrányban vannak a támogatott amerikai és argentin importtal szemben, tájékoztatta Peter Mandelstont, az EU kereskedelmi biztosát az Európai Biodízel Tanács. A Tanács állítása szerint az amerikai termelők olyan keveréket gyártanak, mely 99,9% biodízelt és csak egy csöppnyi normál dízelolajat tartalmaz. Mindezt azért, hogy megfeleljenek hazájuk támogatási rendszerének (1 dollár 3,8 literenként), és így exportálják a keveréket az EU-ba. Az amerikaiak „ügyeskedése” egy olyan háromszögű kereskedelem eredménye, ahol harmadik országok (úgy mint Malajzia vagy Brazília) biodízelt szállít az USA-ba, melyet aztán bekevernek és tovább küldenek Európába. Ez év januárjában kb. 30 000 tonna B99-es biodízel érkezett az Unióba, melyet tiszta biodízelként értékesítettek. Az Európai Biodízel Tanács előre-

jelzései szerint 2007 végére az amerikai biodízel import elérheti a fél millió tonnát. A Tanácshoz tartozó cégeknek nagy versennyel kell szembe nézniük, amelyet a tiszta biodízelnél kínált B99-es keverék jelent, néhány esetben 100–150 euró/t áron.

Tovább egyszerűsítve

A Bizottság egyszerűsítésre vonatkozó elképzelései a tej ágazatban is megjelentek. Az ún. 'mini milk' csomag szerint a támogatást nem a zsírtartalom alapján kapnak a termelők, hanem az iskolatej program alatt futna, így egy egységes támogatási ráta alakulna ki az eddigi helyett, amelynek mértéke nem a zsírtartalom arányában alakulna. Több miniszter is kifogásolta a támogatás és a tej zsírtartalma közötti összefüggést, amit azzal magyaráztak, hogy az iskolák azon fáradoznak, hogy csökkentsék a gyermekek körében a bevitt zsír mennyiségét. Ezt az érvet azonban mások azzal támadták meg, hogy egy hasonló változtatással az EU lassan a vizet támogatná. Emellett, ha az EU nem a zsírtartalom alapján támogatná a termelőt, akkor a minél kisebb zsírtartalmú tej leadása lenne a cél. Az új elképzelések ellen az is szól még, hogy a gyermekek nem az iskolában elfogyasztott 2 dl, magas zsírtartalmú tejtől híznak meg, hanem az egészségtelen, magas szénhidrát-tartalmú ételek, üdítőitalok, édességek fogyasztásától.

Az iskolatej-programnak van még egy szociális oldala is. Elképzelhető, hogy sok gyereknek az a napi 2–2,5 dl tej délutánig ki kell, hogy tartson, míg étkezni tud. Így nem lenne célszerű sovány tejjel itatni a növekedésben lévőket.

Szamóca Kínából

A Bizottság javaslatot nyújtott be a Tanács részére, miszerint az EU-nak a dömpingellenes vámok helyett be kellene vezetni a minimum import árat a Kínából érkező fagyasztott számoácimportra. Bár az importár kevesebb, mint a tavaly októberben megállapított, előre jelzett dömpingellenes vám értéke, – részben Lengyelország politikai nyomására – nincs elég indok a régi rendszer fenntartására. Így a 13%-nál alacsonyabb cukortartalommal rendelkező számoaca javasolt importára 496,8 euró tonnánként, a 13% cukortartalom feletti gyümölcsé 563,3 euró, míg a hozzáadott cukor nélkül beérkező eper (legnagyobb kategória) minimum import ára 598 euró.

5 GM-mel kevesebb

Öt, az EU-ban jelenleg engedélyezett genetikailag módosított szervezet kerül visszavonásra a piacról, miután az érintett cégek úgy döntöttek, nem hosszabbítják meg engedélyeiket. *A szóban forgó GM növények 2 kukorica fajta (GA21xMON810 valamint Bt176) és 3 repce fajta (Ms1xRf1, Ms1xRf2, Topas 19/2), melyek április 18-tól nem engedélyezett növények az Európai Unióban.* Bár a Bizottságnak eljuttatott információk szerint nem maradt a piacon a fent említett fajtákból, a következő 5 évben még megengedett a max. 0,9%-os jelenlét az élelmiszerekben és a takarmányokban. A genetikailag módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló rendelet szerint azoknak a cégek, melyek a fenti alapanyagból gyártott terméket április 18. után is forgalmazni kívánják, a Bizottságnak írásos kérvényt kell küldeniük.

Prokai Dorina

Andris Piebalgs

Az Európai Unió energiaügyekért felelős biztosa

1957-ben született a lettországi Valmiera városában. Házass, három gyermeke van. Folyékonyan beszél angolul, németül, franciául és oroszul, alapfokon pedig észtül. Az Economist magazin 2007 januárjában az év eurokratájának nevezte, a lap véleménye szerint Piebalgs mind technikailag, mind politikailag érti a feladatát, és még a legnagyobb európai országokban is kiválóan lobbizik.

1980: fizika szakos tanári diplomát szerez a Lett Egyetemen.
 1980-1988: Valmiera 1. számú gimnáziumában tanár majd igazgató.
 1988-1990: Lettország oktatásügyi minisztériumának osztályvezetője
 1990-1993: Lettország oktatásügyi minisztere
 1993-1994: parlamenti képviselő, a költségvetési és pénzügyi bizottság elnöke
 1994-1995: Lettország pénzügyminisztere
 1995-1997: az ország észtországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete
 1998-2003: Lettország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete az Európai Unióban, jelentős szerepet tölt be a csatlakozási tárgyalások menetében
 2003-2004: helyettes államtitkár a külügyminisztériumban
 2004: az első lett uniós biztos, Sandra Kalniete kabinetfőnöke. Kalniete Fischler biztossal a mezőgazdaság és a halászat területén dolgozik
 2004-től az Európai Bizottság tagja

Mit gondol Andris Piebalgs?

Már a biztosi pozíciója elfoglalásakor határozott elképzelései voltak az európai energiapolitikát illetően, miszerint mindenképpen hangsúlyozni kell az energiatermelés környezetre gyakorolt hatásait. A Bizottság egy integrált energia- és klímaváltozási csomagot javasol annak érdekében, hogy a 21. században csökkenjen a károsanyag-kibocsátás. Az új javaslat a klímaváltozás elleni harcra és az EU energiabiztonságára és a versenyképesség növelésére irányul. Piebalgs szerint egy megfelelő energiapolitika megalkotása esetén Európa által a világ egy új ipari forradalom részesévé válhat, melyben a gazdaság a lehető legkisebb mennyiségben használ fel szénenergiatermelés céljából. A biztos szerint egy működő belső piac létrehozása, a tiszta és hatékony, részben megújuló forrásokból származó energia termelésének elősegítése valamint ezen a területen végzett kutatások, fejlesztések fogják meghatározni Európa helyzetét, hogy élen járunk-e a környezettudatos energiatermelésben, vagy mások után kullogunk.

Az egész világnak, de Európának is jelentős nehézségekkel kell megküzdenie a klímaváltozás terén. Kutatók szerint több mint 50% esély van rá, hogy az évszázad folyamán 5°C-kal

emelkedjen a Föld hőmérséklete. Előrejelzések szerint az energia- és közlekedéspolitikák mai állása nyomán nemhogy csökkenne, de 2030-ra 5%-kal nő a károsanyag-kibocsátás. Az EU energiainport-függősége 2030-ra 15%-ot fog növekedni, a jelenlegi 50%-ról 65%-ra.

A Bizottság fenntartja, hogy Európa a megújuló energiák tekintetében a világ éllovasa. Ezt azzal a javaslatával kívánja erősíteni, hogy az összes energiatermelésének 20%-át a megújuló energiaforrásból származó energia tegye ki, mindezt 2020-ig kívánja megvalósítani. Ez mind az elektromos áram, a bioüzemanyagok és a hűtés-fűtés területén lényeges növekedést igényel. A fent említett 20% mellett az üzemanyagok területén a bioüzemanyag részarányát 10%-ra kívánja emelni az EU.

A minél nagyobb mértékű természetes anyag felhasználása mellett szükség van arra is, hogy azokat a lehető legkisebb költséggel állítsuk elő. *Ezért az EU a következő hét évben megkíszereli az energiakutatásra szánt éves költségvetését.*

Az energiapolitika tekintetében mindenképpen gyors és határozott lépésekre van szükség, konkrét szabályozással, hogy Földünk és a természet végre fellélegezhessen. **P.D.**

Forrás: www.europa.eu

Menjünk az Őrségbe!

Ahol az ember ma is harmóniában él a természettel

Az Őrségről hazánk legnyugatibb részének jellegzetesen dimbes-dombos, patak völgyekkel szabdaltnak jut eszünkbe, ahol lombos- és fenyőerdők, üde zöld kaszálók, láprétek, kristálytiszta vízü források és patakok váltják egymást. Ezt az elbűvölő szépségű, természeti értékekben gazdag tájat lakói a természettel harmóniában, értékeinek gazdagításával alakították mai képre. Napjainkban felbecsülhetetlen értékűek a változatlan formában megőrzött népi hagyományok és szokások, az a mindmáig zárt világ, mely híven tükrözi az ember és a természet harmonikus kapcsolatát.

A 2002-ben létrehozott, 43934 hektár területű *Őrségi Nemzeti Park* tulajdonképpen két tájegységet foglal magába: az Őrséget, illetve a tőle nyugatra fekvő főként vendek (szlovénok) lakta Vendvidéket. A Zala (itteni tájszólás szerint Szala) folyó forrásvidékén és a Kerka középső völgyszakaszán elhelyezkedő 44 települést felölelő terület központja Őriszentpéter, az „Őrség fővárosa”. A nyolc szerből álló település Vas megye egyik legérdekesebb jellegzetessége.

Gyepűvédő székelyek és besenyők

A táj különleges hangulatát fokozza, hogy emberemlékezet óta határőrvidék. Előbb a kelták, majd a rómaiak telepedtek itt meg. A 10–11. században besenyők és székelyek védték a gyepűt, a Magyar Királyság nyugati határát. A gyepűvidéken elsőrendű szempont volt a jól védhető lakóhelyek létrehozása, ezért általában a dombtetőkre építkeztek, így jöttek létre a szeres települések, amelyek alapmintázata máig fennmaradt. A házakat úgy alakították ki, hogy támadás esetén védelmül szolgálhasson. Így jött létre az ún. „kerített ház”, ahol a ház és a gazdasági épületek mintegy „erődítményként” fogják körbe az udvart. A házak mellett gyakran kis tavat, ún. „tókát” találunk, amely a dombtetőn élők vízszükségletét látta el. Ma Szalafőn, a Pityerszeri Falumúzeumban található a leghíresebb, épségben megmaradt szeres településforma, ahol többek között megtekinthetjük az emeletes kástut is, mely az országban csak itt található. Hasonló szereket láthatunk még Nagy- és Kisrákoson, Szaknyéren, Kercaszomoron, Ispánkon, Bajánsegyén, illetve Őriszentpéteren is. Később, a téglalapított építkezés elterjedésével alakult ki a lerövidült

tornácú, ún. „kódisállásos” épületforma, melyre szintén számos, igen szép példa akad. Hasonlóképpen az Őrségi népi építészet jellegzetes elemei közé tartoznak a „szoknyás” fa haranglábak is. Legszebb közülük a pankaszi, zsuppal fedett, szoknyás harangláb (1755), valamint a gödörházi fazsindelyes, illetve a kercaszomori boronafalú harangláb. Különlegesek a református temető kopjafái (Velemér, Gödörháza) is.

A történelmi Őrségben kővárak helyett erődszerű templomokat építettek. Ilyen jellegzetes Árpád-kori erődtemplomokat láthatunk Őriszentpéteren, Veleméren, Szőcén és Hegyhátszentjakabon. A honfoglaláskori alapítású Veleméren található templom legrégebbi műemlékeink egyike, melynek falfreskóit Aquila János radkersburgi festő készítette. Az Őrséggel szemben a Vendvidékre az ún. szórvány településszerkezet jellemző, melynek legszebb példái Kétvölgy, Orfalu, Apátistvánfalva.

Sokszínű gazdálkodás

A sajátos természeti adottságok megmutatkoznak a mezőgazdasági művelés jellegzetességeiben is, a tájat bakhátas szántók, rétek, legelők, valamint erdőfoltok mozaikja alkotja. A gyenge termőképességű talaj következtében a vidék mezőgazdasága már a korai időktől kezdve sok lábon állt, az erdő, rét és legelőgazdálkodás egyaránt fontos szerepet játszott. Az itt élő emberek mindig leleményesek voltak, a természeti forrásokat igyekeztek minél változatosabb formában felhasználni. A gabonatermesztésre kevésbé alkalmas talajon az itt élők egyrészt hajdínát termeltek, amelyből kását készítettek, illetve kölest és lent természetettek. A töktermesztés szintén hagyományos e vidéken. A régi, hagyományos olajütőket ma is használják, a frissen sajtolt tökmagolajat a helyszínen meg is vásárolhatjuk.

Elsősorban a magyar tarka szarvasmarhát tartják, amely kettős hasznosítású: kitűnő a húsa de jól is tejel. Elterjedt a méhészkedés is. Napjainkban a megváltozott körülmények között az élni akarás, megújulás számtalan jelét tapasztalhatja az erre utazó. Az erdő- és rétgazdálkodás mellett fontos kitérési pont a falusi turizmus, a vendéglátás, a különböző háziiparok, mint a faze-kasság, valamint a dísznövénykertészet. Az öko-

lógiai gazdálkodás különböző formái szintén gyökeret vertek az őrsgben. Különböféle ízesítésű, házi készítésű tehén- és kecskesajtot, túrót vásárolhatunk a termelőktől, akik szívesen körbe is vezetnek a gazdálkodásban, miközben megismerkedhetünk a kisüzemi gazdálkodás fortélyaiival.

A népi mesterségek közül nagy múltra tekint vissza a rómaiak által meghonosított fazekasság, melynek kiváló minőségű alapanyaga, az agyag helyben található. A fazekasság központja Magyarzombatfa-Gödörháza, ahol a mai napig gyakorolják a mesterséget, történetével a Fazekas Múzeumban ismerkedhetünk meg. A másik különlegesség a *kópic-kötés* hagyománya, melynek során rozsszalmából és mo-gyorófa-háncsból jellegzetes alakú terménytároló edényeket készítenek. Ezeken kívül kosárfonással, fafaragással is foglalkoznak. Az őrsg falvak lakói mindmáig megőrizték a hagyományait, népművészetükben számos székely vonás lelhető fel.

A hazánkban egyedülálló tájképi adottságokkal rendelkező terület természeti értékekben rendkívül gazdag. A síkság és a hegyek találkozási pontján számos különleges növénytársulás alakult ki, melyek sok ritka növény- és állatfajnak adnak otthont. Az őrsgben a Nyugat-Dunántúl növényvilága, a nedves rétek és erdők jellemzők, a Vendvidék ezzel szemben már igazi Alpokalja, a magashegységek jellegzetes növényeivel és állataival. Az őrsg nemcsak nagy kiterjedésű összefüggő bükköseitől és fenyveseitől híres. Több száz forrás és több tucat kisebb-nagyobb patak található itt, melyek környezetében lápok, láprétek alakultak ki. A magassásos mocsárrétek, láprétek ritka növényei a *kosborok*. Védett fajok a szibériai nőszirm, a csillagos nácisz, a gyapjúsás és a sárgaliliom, hogy csak néhányat említsünk. Igazi szenzációt jelentenek a tőzegmohás rétek és dagadólápok, melyek a jégkorszak utáni hűvös klíma maradványai. Leghíresebbek a Szőce-patak mentén található szőcei láprét, a Szala, a Hársas- és a Gvajka-patak vízfo-lyásait kísérő tőzegesek. A Fekete-tó, nevével ellentétben, szigorúan védett tőzegmohaláp. Csa-

padékos, hűvös klímája következtében az őrsg hazánk gombákban egyik leggazdagabb vidéke.

Szerek és porták fesztiválja

A természeti és kulturális értékeit egyaránt mindmáig őrző őrsgi táj a természet szerelme-seinek, a történelmi műemlékek és a népi hagyományok iránt érdeklődőknek, illetve a csendre, kikapcsolódásra, aktív pihenésre vágyóknak egyaránt felejthetetlen élményt nyújt.

Az őrsgi hagyományokkal sokszínű kulturális rendezvények keretében ismerkedhetünk meg. Különleges hangulatú és minden korosztály számára érdekes programokat kínál a minden év augusztusában megrendezésre kerülő *Szerek és porták fesztiválja*, de érdemes ellátogatnunk az októberben megrendezett *tőkfesztiválra* is.

A Nemzeti Park szintén számos programmal várja az ide látogatókat. Területének nagy része szabadon látogatható, azonban egyes részei

fokozottan védettek (3104 hektár), ahová csak külön engedéllyel, illetve egyáltalán nem léphetünk be. A Nemzeti Park szálláshelyeket is kínál a turistáknak, érdeklődni az őrissentpéteri Harmatfű Természetvédelmi Központban lehet. Ugyanitt természetismereti és nyári táborokat, rendezvényeket és konferenciákat is szerveznek. A sportolásra vágyóknak kerékpár-kölcsönzésre is lehetősége van. Nyáron a csodaszép környezetben fekvő természetes tavakban frissülhetünk fel.

A sokféle látnivaló mellett szólni kell a gyomor örömről, a különleges ételekről. Ha erre járunk, nem szabad kihagynunk a jellegzetes őrsgi népi ételeket sem, mint a *hajdinakása róka-gombával*, a *tőkmagolajos krumplisaláta*, a *vasi pecsenye dödöllével* vagy a *tőkös-mákos rétes*, melyeket a számtalan hagyományos népi építészeti stílusban épített hangulatos, ugyanakkor modern infrastruktúrával ellátott vendégfogadók egyikében költöhetünk el.

Papp Mónika

Menjünk az Őrségbe!

A természeti és kulturális értékeit egyaránt mindmáig őrző Őrségi táj a természet szerelmeinek, a történelmi műemlékek és a népi hagyományok iránt érdeklődőknek, illetve a csendre, kikapcsolódásra, aktív pihenésre vágyóknak egyaránt felejthetetlen élményt nyújt.

Az Őrségi hagyományokkal sokszínű kulturális rendezvények keretében ismerkedhetünk meg. (Riport a 18. oldalon.)

Képek és szöveg:
Papp Mónika

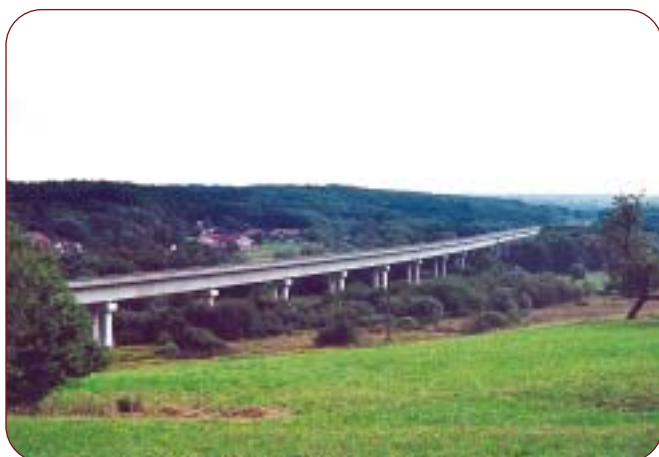
Az óriszentpéteri templomot 1550 táján erődítménnyé alakították. Óriszentpéter az Őrség központja

Egész évben látogatható a veleméri templom, amelyet Aquila János 1377 körül festett freskói tesznek világhírűvé

Nagyrákosi vendégház és étterem

Tájba illő a nagyrákosi vasúti völgyhíd

Bajánsenyén a XIX. század második felében fellendült a mező- és erdőgazdálkodás. Képünkön többek között régi prés látható

Jellegzetes őrségi gyümölcsös kert

Múzeum és fazekasház Magyarszombatfán

Ma is virágzik a fazekas mesterség Magyarszombatfán,
melynek hagyománya apáról fiúra száll

Szentgyörgyvölgyi rétek Felsőszenterzsébet határában

Jól prosperáló dísznövénykertészet Nagyrákoson

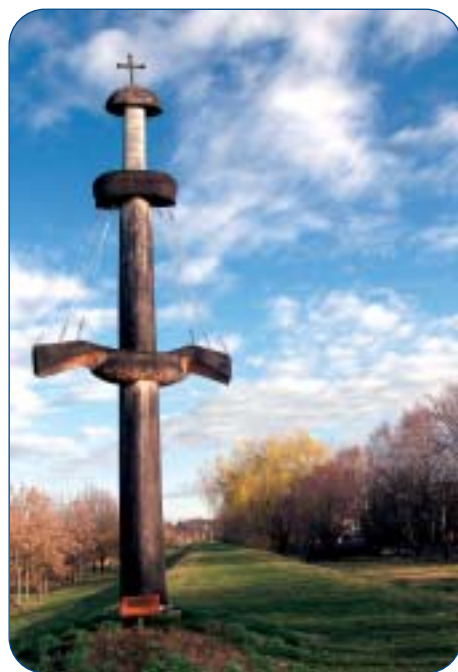
Kercaszomori harangláb

A Vibarsaroktól a Nagykunságig

Dél-Alföldi utakon

Az Alföldi Kéktúra egyik, kifejezetten gátakon futó része Szarvast és Mezőtúrt érintve, a Körös-Maros Nemzeti Park mellett halad. Ezt a közel száz kilométeres szakaszt szeretnénk az alábbi képekkel bemutatni.

A Berettyó-Körös-vidék az Alföld nagy víz- és üledékgyűjtője volt, mocsaras, lápos terület köszönhetően a folyóvizek szabad vándorlásának és az időszakos vagy állandó vízborításnak. Az elmúlt két évszázadban azonban a folyószabályozások, lecsapolások után megváltozott a táj, ma a Békés és a Jász-Nagykun-Szolnok megyék határán elterülő tájat a szabályozott folyókat követő holtág- és tórendszer mellett az ember által épített gátak, töltések, csatornák jellemzik. A közbülső sík területek legnagyobb részét szántóföldi termelésbe vonták, előbb tanya-si, utóbb nagyüzemi gazdálkodási rendszerben. (Cikk a 24. oldalon.)

A szarvasi történelmi emlékpark védett terület

A csatornák élővilága gazdag. Itt egy mocsári béka próbál megbújni a fűben

A Hortobágy-Berettyó partja mentén bejutunk Mezőtúrra

Egy kis göte a Hortobágy-Berettyó gátján

A Hortobágy-Berettyó partján, a Pásztózug mentén

Kubikgödrök a Körös mentén

Holtág a Körös mentén

Amesterségesen létrehozott csatornahálózat fontos öntözővíz-bázisa a vidék mezőgazdaságának. A meleg, száraz éghajlatú terület vízháztartási mérlege erősen ingadozik, a szántókat belvizek veszélyeztetik, a közepesen termékeny talaj nehezen művelhető.

A Körös-Maros Nemzeti Park 13 mozaikosan elhelyezkedő egységből áll, teljes területe 51 125 ha, amelynek nyolcad része fokozottan védett. A nemzeti park feladata az ősmocsarak maradványainak, a löszgyepek, erdőssztyepppek, holtágak és szikések természeti értékeinek, élővilágának megőrzése. <http://www.kmnp.hu/>

KV

Mezőtúr a Hortobágy-Berettyó partjáról

A Körös-Maros Nemzeti Park igazgatóságának épülete egykor a Csákyak kastélya volt

A Hármas-Körösön átívelő vasúti híd Halászlaknál

Jeget hozó vihar készülődött a Hortobágy-Berettyó mentén

Körös menti holtágnál szállítható méhkaptárak

Múzeumtanya a békési pusztában

Európai uniós országok ökológiai gazdálkodása

Hét részes sorozatunkban bemutatjuk a CHANNEL, „Kommunikációs csatornák nyitása az EU és a csatlakozó országok között ökológiai gazdálkodás témakörben” című 6. Keretprogram SSA projekt eredményeit. A program 2004. november 15-én indult és 18 hónapig tartott. A résztvevő országok Ausztria, Bulgária, Ciprus, Csehország, Németország, Észtország, Magyarország, Olaszország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Málta, Románia, Szlovákia és Szlovénia voltak.

A projekt célja az ökológiai gazdálkodás sajátosságainak fölmérése volt 11 új, 2 akkor még csak csatlakozni kívánó és 3 régi EU-s tagországban, 2004-ben.

E cél elérésében egy komplex, központi, összehasonlítható adatokkal feltöltött adatbázis volt a segítségünkre. Ebben az adatbázisban, az információk az ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódó tematikus csoportokba vannak rendezve. Ezen tematikus egységek a következők: általános információk az ökológiai gazdálkodásról a résztvevő országokban, ökológiai növényvédelem, ökológiai vetőmag és szaporító anyagok, ökológiai állattenyésztés, agrotechnológia az ökológiai gazdálkodásban, ökológiai gyomszabályozás és a talaj termékenységének növelése ökológiai gazdálkodásban engedélyezett módszerekkel. Ezt a hét témakört öleli fel sorozatunk hét része.

1. táblázat

Az ökológiai gazdálkodás jellemzői a résztvevő országokban 2004-ben

Országok	Ökológiai gazdálkodás területe (ha)	Ökológiai gazdálkodás területe a teljes mezőgazdasági terület %-ában	Ökológiai gazdaságok száma (db)
Ausztria	327432	15,75	19700
Bulgária	12284	0,21	82
Ciprus	400	0,5	150
Csehország	254995	5,94	836
Észtország	46016	6	810
Lengyelország	82730,2	0,5	3760
Lettország	43902	1,4	1043
Litvánia	42965	1,28	1178
Magyarország	128690	2,12	1420
Málta 10	0,08	10	
Németország	734027	4,5	16476
Románia	84070	0,5	2719
Szlovákia	53091	2	127
Szlovénia	23023	4,7	1550

A világon 26 300 000 ha, Európában 6 300 000 ha, a vizsgált országokban 1 833 635 ha volt 2004-ben az ökológiai gazdálkodás területe.

Ausztriában található a legnagyobb, és Máltán a legkisebb arányú ökológiai gazdálkodási terület az összes mezőgazdasági területből. A gazdaságok száma utal a mezőgazdasági terület szétaprózottságára, pl. Magyarországon az ökotérület mérete 1/3-al nagyobb, mint Lengyelországban, a gazdaságok száma mégis az utóbbiban több 60%-kal (1. táblázat).

A támogatási rendszer nem függ a gazdaságok méretétől Ausztriában, Bulgáriában, Csehországban, Lettországon, Litvániában, Máltán, Romániában és Szlovákiában. A támogatási rendszer, a gazdaság méretétől függő alsó határa Cipruson 0,1 ha. Észtországban az alsó határ 1 ha, felső határ pedig nincs. Magyarországon a szántók és legelők támogatásának alsó határa 1 ha, az ültetvényeké pedig 0,5 ha. Litvániában a támogatott terület méretének alsó határa 0,1 ha az ökológiai gazdálkodók és 1 ha a hagyományos gazdaságok számára. Lengyelországban az alsó határ 1 ha. Szlovéniában az alsó határ 0,1 ha, a felső határ pedig 100 ha.

Jellemzően nagyok az ökológiai gabonatermő területek, ahol erre alkalmasak az adottságok (2. táblázat). A rét, legelőterület, majd minden országban számottevő, hisz ezek átállítása okoz a legkisebb nehézséget. A nagy területnek környezetvédelmi vonatkozásai is vannak, hisz hegyvidéken, néhány országban szinte ez a kizárólagos hasznosítási forma, illetve pl. Magyarországon a Nemzeti Parkokban folytatott gazdálkodás egyik alapja.

A kertészeti termelés rendkívül munka-intenzív. Olyan országokban, ahol elegendő a munkaerő és megfelelő termelési hagyományai vannak, fontos kitörési pontot kínálnak. Cipruson kimagasló az ökológiai kertészet szerepe. Bulgáriában, ahol történelmi hagyományai vannak a kertészetnek teljesen hiányzik ez a gazdálkodási tevékenység.

Az ökológiai állattenyésztés a két régi tagállamban fontos (2. táblázat). Az új tagországokban Csehország vezet a többiekben lényegesen kisebb az állattenyésztés szerepe.

Az állattenyésztésben a szarvasmarhaféléknek és a juhoknak van nagy szerepe. A többi állatfaj az országok sajátosságai szerint alakul.

Az állattenyésztésen belül a méhészetet különválasztva fontos környezeti iparágat találunk, melynek kiemelkedő a szerepe egyrészt a megporzás elősegítésében, másrészt a vidéki lakosság

2. táblázat

Az ökológiai gabonatermesztés területe a teljes ökológiai mezőgazdasági terület %-ában, az ökológiai szamosállatok száma

Országok	Ökológiai gabonatermesztés területe a teljes ökológiai mezőgazdasági terület %-ában	Ökológiai szamosállatok száma	Ökológiai szamosállatok száma ökológiai gazdálkodási hektáronként
Ausztria	8,8	286294	0,87
Bulgária	n.a	477,5	0,04
Ciprus	n.a	2,4	0,01
Csehország	3,4	86271	0,54
Észtország	9	8227	0,18
Lengyelország	7,8	22229	0,27
Lettország	n.a	n.a	n.a
Litvánia	40,1	6109	0,14
Magyarország	26,3	11892	0,09
Málta	n.a	n.a	n.a
Németország	18,8	476565	0,65
Románia	26,7	7594	0,09
Szlovákia	15,1	25152	0,47
Szlovénia	2	2154	0,96

munkával való ellátásában is. Kiemelkedően nagy a méhészet részesedése Bulgáriában és Magyarországon.

Az ökológiai erdészetnek csak két országban van szerepe, Németországban és Bulgáriában.

Ökológiai tógazdálkodással 6 országban találkozunk (Ausztria, Lettország, Litvánia, Magyarország, Németország és Románia).

3. táblázat

Kooperáció a gazdák közt

	Termékfeldolgozásban	Árusításban
Ausztria	ritkán	soha
Bulgária	elég gyakran	elég gyakran
Ciprus	soha	ritkán
Csehország	elég gyakran	elég gyakran
Észtország	ritkán	nagyon gyakran
Lengyelország	ritkán	ritkán
Lettország	ritkán	ritkán
Litvánia	ritkán	elég gyakran
Magyarország	ritkán	nagyon gyakran
Málta	ritkán	elég gyakran
Németország	ritkán	ritkán
Románia	ritkán	ritkán
Szlovákia	ritkán	ritkán
Szlovénia	elég gyakran	elég gyakran

A vizsgált országok éghajlata a hőmérséklet és a csapadék tekintetében hasonló. Mind a két éghajlati tényezőnél két kiugróan magas értékkel találkozunk. Ciprus és Málta esetében a hőmérséklet, Ausztriában és Szlovéniában pedig a csapadék majd' 50%-kal magasabb, mint a többi országban. Az öntözés igen költséges, ez különösen az aszályra hajló magyar éghajlat alatt okoz számottevő többletköltséget és egyúttal versenyhátrányt a magyar gazdáknak, mivel nálunk a legmagasabb az öntözővíz ára!

A gazdasági hatékonyság visszatükrözi az igényt az ökológiai gazdálkodásra. A két régi tagországban képződik a legnagyobb nemzeti jövedelem, viszonylag itt a legnagyobb az igény az ökotermékekre, a termelésben is élen járnak. Az alacsonyabb GDP-jű országokban a belső fogyasztás helyett az export dominál, pl. Magyarországon, ahol ennek értéke 85%-os, az összes ökotermékre vetítve.

Nagy hajtóerő lehetne a munkanélküliség, ugyanis az ökológiai gazdálkodás munkaerőt képes felszívni. Így pl. Lengyelországban, Szlovákia egyes részein, de Bulgáriában is komoly munkaerő foglalkoztatást eredményezne a mezőgazdaság ilyen irányú fejlesztése.

Ennek ellenére az öko mezőgazdaság szimpátia indexe Lengyelországban rendkívül alacsony, mind a társadalom, mint pedig a kormányzat részéről. Ennek éppen ellenkezőjét látjuk Bulgáriában, ahol ez reményt ad az ökológiai gazdálkodás rohamos fejlődésére.

A szociális kapcsolatokhoz tartozik a gazdák együttműködése. Ezekre főleg az új Kelet-európai tagállamokban lenne szükség a gyenge infrastruktúra fejlesztésére és a tőkehiány leküzdésére. A technikai infrastruktúra fejlesztésére alkalmasak a gépkörök és gépkölcsönzők. Csak néhány ország van, ahol egyik sem létezik (Bulgária, Észtország, Lengyelország, Litvánia, Románia), ezek pont a legszegényebb országok vagy eltérő történelmi tapasztalatok gátolják ezek kifejlődését.

Hasonlóan zárt a kép termékfeldolgozás és a kereskedelem területén (3. táblázat). A kereskedelmi összefogás azonban összességében erősebbnek mutatkozik.

Fontos megismertetni a társadalommal az ökológiai gazdálkodást. Ennek fontos eszköze lenne az elektronikus média. A kép lehangoló, csak Cipruson van rendszeres rádióadás és Romániában rendszeres TV-adás az ökológiai gazdálkodásról.

Dr. Radics László, Gál Izóra, Divéky-Ertsey Anna, Pusztai Péter
 Budapesti Corvinus Egyetem,
 Ökológiai és Fenntartható Gazdálkodási Rendszerek Tanszék

Spanyolország az EU „öko éllovasa”

Spanyolország gazdasági fejlettségét tekintve hasonló hazánkhoz. Területe ötször nagyobb, 505990 km², lakossága kb. 40 millió fő. Területét tekintve az EU-ban a második, lakosságát figyelembe véve az ötödik helyen áll.

Mezőgazdasági területe 25249 e ha (2004.), birtokszáma 1141 e db (2003.). Átlagos birtoknagyság 22,1 ha (2003.)

Az ország ökológiai fejlődését 1998-tól az 1. sz. táblázat mutatja be.

Az elmúlt nyolc évből négy volt olyan, amikor az éves növekedés meghaladta a százezer hektárt. 2000-ben és 2003–2005 között azonban volt egy megtorpanás, melyből úgy tűnik, mára kilábalnak.

Az ökológiai területén az EU-ban is volt egy megtorpanás, amikor 1999-től 2004-ig a növekedés üteme fokozatosan csökkent: az évi területnövekedés 1 millió ha-ról 40 ezer hektárra csökkent (2. sz. táblázat) Azonban úgy tűnik, az EU legtöbb országában fordulat állt be 2005-ben.

Spanyolország 1998-ban az Európai Unió 15 országa között ökotertület nagysága alapján a negyedik, 2006-ben már a 25 tagállam között Németország mögött, Olaszországot megelőzve 926 390 hektárral a második helyre került. Egy év alatt az ökotertület 118 821 hektárral, 14,7%-kal nőtt!

Spanyolországban 2006 végén 17 214 termelő, 1 942 feldolgozó és kereskedelmi cég, továbbá 55 importőr cég foglalkozott ökológiai gazdálkodással.

2005-ben az EU 25 országának ökotertülete 400 495 hektárral nőtt, elérve a 6 178 624 hektárt, ami az EU mezőgazdaságilag művelt terület 3,6%-a. Ebből a növekedésből ekkor 74 387 hektárral vette ki részét Spanyolország. Ezt növelte 118 821 hektárra 2006-ban.

A spanyolországi öko siker további garanciája a 2007–2010 közötti időszakra kidolgozott Ökológiai Gazdálkodás Spanyolországi Fejlesztését Szolgáló

Tevékenységek Integrált Terve, melyet Elena Espinosa spanyol agrárminiszter 2007. február 22-én mutatott be. A négy év során a spanyol szakminisztérium 35,8 millió eurót (kb. 9 milliárd Ft) fordít ennek a tervnek a megvalósítására. (A földalapú támogatás felett!)

A terv kidolgozása során három alapvető célkitűzés érvényesült:

- a szektor általános fejlesztése keretében az ökológiai gazdálkodás fejlesztése,
- az ökológiai termékek kereskedelmi csatornáinak fejlesztése és a fogyasztók tájékoztatása által a belső kereslet ösztönzése,
- a rendelkezésre álló erőforrások optimalizálása mellett az intézmények közti együttműködés fejlesztése.

Az ökológiai gazdálkodás fejlesztése érdekében a spanyol szaktárca az autonóm tartományokkal együttműködve intenzívebbé kívánja tenni az ökológiai gazdálkodás és a vidékfejlesztés összekapcsolódását. A Terv a biodiverzitás és az ökológiai vetőmagvak alkalmazásának, valamint a certifikációs mechanizmusok és az ellenőrzés fejlesztését is célul tűzte ki.

A bioélelmiszerek iránti kereslet ösztönzése érdekében a fogyasztókat célzó információs kampányt valósít meg. Emellett a közeljövőben intenzívebb harcot folytat majd a „bio” és nem ökológiai címkékkel ellátott élelmiszerek kapcsán fellépő csalások ellen.

Az ökológiai termékek szállodaipari és éttermi megjelenését az érintett szervezetek között kötendő együttműködési megállapodások segítségével kívánják fejleszteni.

A spanyol agrártárca német és francia mintára tervezi bevezetni egy egységes ökológiai gazdálkodásból származó valamennyi spanyol termékre vonatkozólag.

A bioélelmiszerek forgalomba hozatalának fejlesztése érdekében fontolóra veszik az ökológiai termékek árutózsdejének létrehozását és a termékek nagybani piacokon történő megteremtését.

A spanyol agrártárca által kidolgozott öko fejlesztési tervben jelentős szerepet szánnak a civil szervezeteknek. A terv folyamatos értékelése az érintett civil szervezetek bevonásával külön létrehozandó munkacsoportok feladata lesz.

Mint az ökológiai

Spanyolország ökológiai gazdálkodása 1998–2006.

1. táblázat

	Ökotertület ha	%	Növekedés az előző évihez ha	Növekedés üteme %	Gazdaság száma	%	Növekedés az előző évihez db	Növekedés üteme %
1998.	152 105	0,61						
1999.	352 164	1,4	200 059	131,5	11 773	0,9		
2000.	380 838	1,49	28 674	8,1	15 424	1,11	1651	14,02
2001.	485 079	1,66	104 241	27,4	15 607	1,29	2185	16,26
2002.	665 055	2,28	179 976	37,1	17 751	1,47	2144	15,74
2003.	725 254	2,87	60 199	9,1	17 028	1,49	- 725	- 4,07
2004.	735 182	2,90	7 928	1,1	17 688	1,55	660	3,88
2005.	807 569	3,16	74 387	10,1	15 693	1,4	- 1995	- 11,28
2006.	926 390	3,67	118 821	14,7	17 214	1,51	1521	9,69

2. táblázat

Az EU (15) ökológiai gazdálkodás területi növekedése 1998–2005.

	Terület ha	Növekedés az előző évihez képest ha	Változás az összes területhez képest %
1998.	1 946 825		
1999.	2 978 685	1 031 858	+ 53,0
2000.	3 777 144	798 461	+ 26,8
2001.	4 440 038	662 894	+ 17,5
2002.	4 792 381	352 343	+ 7,9
2003.	5 099 344	306 963	+ 6,4
2004.	5 139 756	40 412	+ 0,8
2005.	5 342 760	203 004	+ 3,9

codás, a bioéletmód iránt elkötelezettek, örülhetünk a spanyolok sikerének. Mint magyarok, szomorúan tapasztaljuk, hogy lemaradásunk ezen a téren is fennáll. A múlt évtized végéig Magyarországon az ökológiai gazdálkodás dinamikusan fejlődött, majd megtorpanás után 2001-től a növekedés üteme fokozatosan csökkent, míg 2005-től az ökológiai gazdálkodásba vont terület nagysága is csökken. 2005-ben 4 787 hektárral, 128 222 hektárra. (Spanyolország egy éves növekedése kb. ennyi volt 2006-ban.)

A spanyol öko-tervről bővebb információt a <http://www.mopa.es/notas/documentos/honlaprol-lehet-kapni>.

Dr. Solti Gábor

Sárközy Péter Alapítvány a Biokultúráért

50 éve hunyt el Groffits Gábor (1880 – 1957)

Érsekújvár mellett, Tótmegyeren, a Megyer törzsbeliek településén született, 1880. március 21-én. Édesapja vasúti mérnök volt, fia tőle örökölte műszaki érdeklődését. Groffits Gábor a budapesti Műegyetemen szerezte diplomáját, ahol 1905-ig tanársegédként tanított. Ezt követően német egyetemen (Charlottenburg) tanított tovább, és az akkor már elterjedőben lévő vasbeton építési technológiát tanulmányozta. Tervezéssel és kivitelezéssel is foglalkozott.

Az 1908-as hazatérése után a Keszthelyi Gazdasági Akadémia műszaki tanszékén kezdett tanítani. Itt fordult érdeklődése a mezőgazdasági építészet felé. Szakirodalmi munkásságának legjelentősebb műve, a „Gazdasági építészet dióhéjban” címmel 1913-ban jelent meg. A könyv sokirányúsága, precizitása és szakszerűsége joggal hívta fel szerzőjére a figyelmet.

Groffits-ot így kérték fel előadónak a Magyar Rádió 20-as évek végén indított (mező)gazdasági sorozatában, amelynek anyagát a Földművelési Minisztérium nyomtatásban is megjelentette. A Groffits gondolkodásában megjelenő költségtakarékossági szemlélet nyomtatott szövegben és élő előadásban egyaránt kitűnt.

Magyaróváron 1930-ban lett a Gazdasági Akadémia igazgatója.

Az oktatás mellett nagy hangsúlyt helyezett a tanszéki felszerelések korszerűsítésére és magára a kutatómunkára. Sajat szakterületén színvonalas, több kiadást megért tankönyveket írt a mezőgazdasági építészetéről, amelyeket példaként tartottak számon az agrár szakírók előtt.

Groffits a szövetkezeti mozgalomnak lelkes híve volt, ezért létrehozta az *Agrária Termelő Iskola-szövetkezetet*. Ebben először csak baromfitermelési csoport működött, de később a gyümölcsstermesztők számára is alakult egy osztály. Tevékenységüket a mai beszerző-értékesítő szövetkezetek őseként lehet felfogni.

Akadémiai igazgatóként kérték fel az Országos Magyar Gazdasági Egyesület lapja, a „Köztelek” építészeti rovatának vezetésére. Számtalan megjelent írásában nemcsak a szűken értelmezett építészettel foglalkozott, hanem a kiegészítő és járulékos beruházásokkal (magtár, tároló, üzemi út stb.) és a mezőgazdasági termelő tevékenységgel való kapcsolatokról is.

Groffits Gábor pályafutása a II. világháború előtti évtizedben jutott csúcspontjára. 1936–1944 között felsőházi tag volt (ebben a minőségében több interpellációja hangzott el a mezőgazdasági felsőoktatás érdekében), majd amikor 1942-

ben egy miniszteri rendelet lehetővé tette az akadémiákon is a dékáni megnevezés használatát, a következő évben a magyaróvári Akadémia első dékánjának Groffits Gábort választották. Tisztségét csak két évig tarthatta meg, mert 1945-ben beosztását, munkahelyét és lakhelyét egyaránt elhagyni kényszerült. Visszaköltözött Keszthelyre, ahol két évig a helyi kisiparos szövetségtől kapott némi járadékot. A Keszthelyi Gazdasági Akadémia felkérésére még két évig vezette a kultúrtechnikai tanszéket, majd 1949-ben végleg nyugalomba vonult.

Ötven éve, 1957. március 17-én, méltatlanul elfeledve hunyt el Keszthelyen.

Kurucz Miklós

Dél-alföldi, erdélyi és vajdasági gabonatermelők a hódmezővásárhelyi biodízel-programban

Jó klimatikus és földrajzi adottságainknak köszönhetően legtöbbször bőséges a magyar gabonatermés. Az elmúlt években a belföldi szükséglet kielégítése mellett jócskán maradt még eladandó gabona. Az évente megtermett 15–16 millió tonna több mint fele felesleg, amelyet eddig a piac fel is vett. A jövőben az uniós gabonapiac átrendeződése és a magyar agrárszerkezet átalakulása miatt (az állattenyésztés felfutását várják) Magyarországon 2–2,5 millió tonnás gabonatöbblet lehet számítani. Ez a többlet a bioüzemanyag-előállítás alapjául szolgálhat, és nem kell csökkenteni a gabonatermelés nagyságát – ezekkel a gondolatokkal nyitotta meg *Gráf József*, agrárminiszter a hódmezővásárhelyi biodízel-konferenciát. A dél-alföldi mezőváros önkormányzata és a Central EU Biofuels Hungary Kft. március végi közös konferenciájának célja „a biodízel helyzetének megalapozása Magyarországon jövőbeli energiaellátásában és agrárgazdaságában” volt. Az agrártárca vezetője a közeljövőre nézve éles versenyt sejtet a gabonatermelők között: csak ott éri majd meg exportképes gabonát termesztetni, ahol a kiváló talajadottságok mellett korszerű géppark és technológia áll a gazdák rendelkezésére. A többi gazdálkodónak érdemes az ipari és energetikai célú növények termesztése, valamint az állattenyésztés felé nyitni. *Hazánkba, meglátva a lehetőséget, nagyszabású tervekkel érkeznek a bioüzemanyag-előállító külföldi cégek, akik ugrásra készen várakoznak beruházásuk megvalósítására.* Ám a nagy feldolgozó cégekkel a nagyobb gazdasági szereplőknek érdemes csak tárgyalni, azaz a kisebb gazdálkodóknak nem egyesével, hanem termelői csoportokba, szövetkezetekbe tömörülve, együttesen kell fellépniük, akár határokon átívelő együttműködésben is – javasolta az agrárminiszter.

Az ausztrál anyavállalatú Central EU Biofuels Hungary Kft. egyike a nagy beruházóknak, amely a magyar viszonyok alapos tanulmányozása, és kedvező bírálata után döntött úgy, hogy Hódmezővásárhelyen épít fel egy évi 440 ezer tonna növényi alapanyagot feldolgozni képes olajprésüzemet és egy biodízeloilaj-finomítót mintegy 32 milliárd Ft értékben. A cég a bioüzemanyagok világpiacán ismert vállalkozás, komoly érdekeltségei vannak Ausztráliában és az USA-ban. Európában Magyarországon keresztül akarják megvetni a lábukat – mondta *dr. Gombos András*, a vállalat mezőgazdasági igaz-

gatója. Hódmezővásárhelyi projektjük 2006 decemberében indult, tervezése folyamatos, most az engedélyezés fázisában van, a kivitelezés 2008 első negyedévében indulhat el, 2009 áprilisától már teljes üzemmel működhethet. Az olajprésüzemben nagyrészt napraforgót fognak feldolgozni, amelynek 60%-át Magyarországról, kiemelten Hódmezővásárhely környékéről, 30%-át Romániából (Bihar, Arad, Temes és Szatmár megyékből), és 10%-át Szerbiából (Vajdaságból) kívánják beszerezni, azaz a központi város 150–200 km-es körzetéből. Termelői oldalról partnerként nagyüzemeket, integrátorokat, és termelői csoportokat várnak, akikkel hosszú távú, átlátható és biztonságos szerződést kötnek már a nyár folyamán. A feldolgozott termékből biodízelt gyártanak, a melléktermékként keletkező présdarát a környékbeli állattartóknak, takarmánykeverőknek kívánják továbbadni, illetve a villamosenergia-termelésben, valamint a kozmetikai iparban hasznosítani.

A szegedi Gabonatermesztési Kutató Kht.-val és a Pioneer céggel új típusú, nagy olajsavtartalmú napraforgó hibridek nemesítését határozták el. *Dr. Frank József*, napraforgó-nemesítő akadémikus támogatta az ötletet, hiszen egyszer már volt magyar kézben ilyen alapanyag, de botor módon megváltunk tőle, és külföldi cégek vittek sikerre. Tudnunk kell viszont, hogy a magyarországi napraforgó-termesztés elérte területi határait, ezért el kell dönteni a termelőknek, hogy a termést élelmezési célra, vagy a bioüzemanyag-gyártóknak adják tovább. (Jelenleg több mint 500 ezer hektáron termesztenek napraforgót, 2,5 t/ha feletti – kiváló – termésátlaggal.) Nehéz döntés, ráadásul a magas olajsavtartalmú hibridek 10–20%-kal kevesebbet teremnek, igaz előnyük is van: jobban tárolhatók és többször használhatók, beltartalmuk az olívaolajével egyenértékű.

A döntést talán segíti, hogy az Európai Unió nemrég közzétett energiapolitikájában egyértelműen a megújuló energiaforrásokra helyezi a hangsúlyt. Az Új Magyar Energiapolitika és az Új Magyar Fejlesztési Terv egyik alappillére ugyan csak a fenntarthatóság, amelyet alapul véve készülnék a pályázati kiírások és a támogatási tervek. Az FVM munkatársa, *Bíró Tamás*, előadásában a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos ágazati fejlesztési politikáról beszélt, a kistermelőket is megnyugtatta, hogy nem maradnak ki a támogatási körből. **Kripner Veronika**

A repce a franciák kedvence

Európa egyik vezető agrárexportőr országa valószínűleg fel fogja áldozni jövőbeni gabona-termőterületének egy részét, hogy elegendő, biodízelhez szükséges repcét termeljen, a mezőgazdasági minisztérium statisztikai osztálya szerint. A Nemzeti Agronómiai Kutató Intézet (INRA) úgy véli, Franciaországnak összesen 1,8 millió hektár repceterületre van szüksége, hogy teljesítse az Európai Unió elvárását, mely szerint 2010-re a kőolaj származékú üzemanyag 5,75%-ának biodízelnak kell lennie. A francia kormány azonban ezt még túl is szeretné teljesíteni, 7%-ot célozva meg 2010-re. Ehhez hozzájön, hogy 220 000 hektáron megtermelhető búza- és cukorrépatermésre lesz szükség a bioetanol gyártásához, így a teljes bioüzemanyag termelésre szánt terület 2 millió hektárt tesz majd ki.

2006-ban Franciaország mintegy 680 000 ha-on termelt repcét üzemanyag céljára. Ahhoz, hogy teljesítse az uniós célkitűzéseket, további 1,1 millió hektárral növelnie kell 2007 és 2010 között a bioüzemanyag termelésére szánt területeket. Ez azt jelenti, hogy elsősorban az ugaroltatott, illetve a parlag területeket használják majd föl erre a célra, és a mezőgazdasági gyakorlaton is változtatnak azzal, hogy lerövidítik a vetésforgót, és az étkezési/takarmányozási célú területekből vesznek el a bioüzemanyag termelése számára.

A fő forrás azonban az ugaroltatott, illetve a parlag terület lesz a repce számára. 2005-ben körülbelül 1,5 millió hektár termelésből kivont terület maradt parlagon Franciaországban.

Ámbár ezek nem mindegyike alkalmas a repce számára, és a többsége ezen területeknek gyenge termőképességű, így repceből is alacsony hozamokat ad majd.

A másik behatóró tényező, hogy a monokultúrát el kell kerülni, vagyis ne kerüljön ugyanaz a mag a

földbe évről évre. Jelenleg a repcét rendszerint búza vagy árpa követi. A jelentés szerint 3 éves rotációt alapul véve, maximum 430 000 ha termelésből kivont területet lehet repcével hasznosítani. Ez azt jelenti, hogy egy ehhez hozzávett 700 000 hektárnyi területet lehet repcével hasznosítani a 2010-re elérendő célok érdekében. Ezt pedig a 17 millió hektáros jelenlegi étkezési/takarmányozási célú területből kell elvenni. Ez azonban csak úgy valósítható meg, ha az ökonómiai feltételek kedveznek a biodízel növényeknek – figyelmeztet a jelentés. A gazdák azt a növényt választják majd, amelyik kifizetődőbb. Jelenleg támogatják a biodízel növények termelését az Európai Unióban. Ez a verseny azonban hatással lesz Franciaország külkereskedelmére is – jósolja a riport. A megnövekedő mennyiségű repce feldolgozása kapcsán nagy mennyiségű *olajpogácsa* keletkezik melléktermékként, amelyet az állatokkal lehet fôletetni, illetve exportálni. Ez azt is jelenti, hogy Franciaország kevésbé lesz rászorulva a szójapogácsa behozatalára Dél-Amerikából. De csökkenni fog a francia repce kivitele is.

Dominique Bussereau francia mezőgazdasági miniszter kétli, hogy Franciaország mezőgazdasági területe úgy lecsökken, hogy nem lesz elegendő a termelésre. A miniszter úgy becsüli, hogy 2 millió hektárra lesz szükség, hogy a kormány elérje a bioüzemanyag 7%-os arányát 2010-re, és mintegy 1 millió hektár mezőgazdasági művelésből kivont területet is lehet e célra használni.

Egyes területeken más növényeket fognak termelni. Az is biztos, hogy bizonyos export termények mennyisége csökkenni fog, de a végeredményt befolyásolják az Európai Uniónak a Világkereskedelmi szervezettel folytatott tárgyalásai is.

Tamás Enikő

Forrás: World Ethanol and Biofuels Report

Testre szabott szaktanácsadási rendszert

Az információk szerepe jelentősen megnövekedett az agrárvilágban, így a klasszikus termelési tényezők mellé a kialakulóban lévő globalizált és információs társadalomban – különösen az agrárszektorban – ma Magyarországon égető problémává vált az információhiány. Az információ, mint érték különösen számottevő a piaci verseny éleződése miatt.

Az Európai Unió a régi tagállamokban működtetett szaktanácsadási rendszer mintájára egy átlátható, nem párhuzamos rendszerek együtteseként, nem különböző lobbyérdekek mentén szervezett, hanem szakmai alapon működő, az esélyegyenlőséget szem

előtt tartó, új szaktanácsadási rendszer megszervezését, működtetését várja el a tagországoktól. Magyarországon ma még nem beszélhetünk jól működő szaktanácsadási rendszerről és megfelelő információs transferről, s ennek következményei mindenki számára ismertek.

Az elmúlt években számos hazai szaktanácsadási program indult, melyek integrálása eddig nem történt meg.

A magyar agrárgazdaság átalakulásával járó nehézségek, a gazdasági kényszer, a mezőgazdaság és vidékfejlesztés feladatai, az elmúlt időszakban kiala-

kult információhiány és az előfordult természeti és gazdasági problémák fokozottan indokolják a megfelelő szaktanácsadás minél szélesebb körű, hatékony használatát, az ehhez szükséges kutatási fejlesztési, valamint oktatási tevékenységet. Az elmúlt évtizedben a tervgazdálkodásról a piacgazdálkodásra történő átállás, során nem jutottak hozzá a termelők és kereskedők a piacgazdálkodás egyik előfeltételét magába foglaló, bárki által könnyen elérhető, naprakész bel- és külpiazi és innovációs információkhoz – saját hibájukból, vagy más okokból.

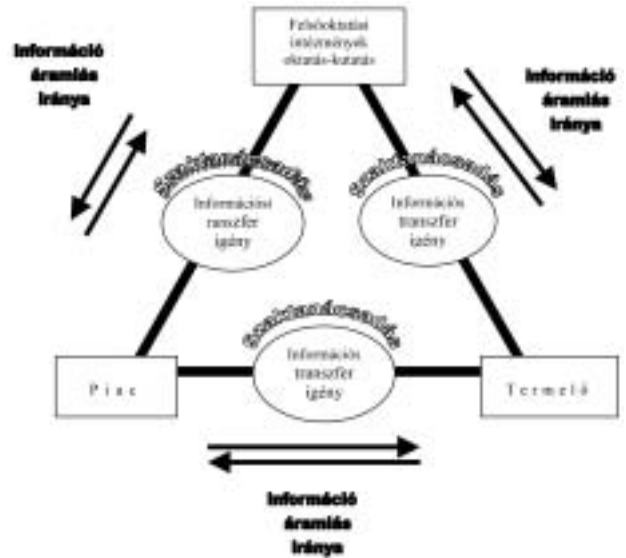
Az agrár felsőoktatási intézményeknek oktatási-kutatási feladatain túl alapvető feladata lenne az eredmények és a szakismeret gazdálkodók részére történő átadása, terjesztése. Az agrár- gazdálkodással összefüggésben a kutatás, az oktatás, a termelők át- és továbbképzése, valamint a folyamatos szaktanácsadás szakmailag, tudományos megalapozottsággal, egymásra épülve, egymást kiegészítve működhet hatékonyan, figyelembe véve az aktuális piaci információkat. A termelők részére megfelelő és korrekt piaci hírek kellenek, hogy hozzájáruljanak a mezőgazdaság termelői és kereskedői profitjának növeléséhez.

A kommunikáció fontos része az *információs transzfer*, amely további szűkítések után elvezeti a gazdát a szükséges szakmai információs forráshoz.

Tekintettel a mezőgazdasági termelés fokozott kockázatára, amely mind a termelési, mind a piaci fázisban fennáll, a természeti tényezőknek és váratlan eseményeknek legjobban kitett piaci szereplők a *mezőgazdasági alapanyag-termelők számára rendkívül fontosá vált az, hogy a szakmai információkhoz megfelelő időben jussanak hozzá*. Ezen információk érthető és konkrét „lefordítása” a termelő számára létfontosságú. De nem csak az információk pontossága és naprakésztsége fontos, hanem annak *többirányúsága is*. Mivel a termelők igen nagy százaléka úgy termel, hogy nem tudja, és nem látja, hogy mi lesz megtermelt termékének a sorsa, így még kevésbé tudja, hogy a befektetett munkája és tőkéje visszatérül-e illetve marad-e annyi, ami az új gazdasági év kezdéséhez szükséges.

Így fordulhat elő napjainkban – és persze korábban is – hogy a fenti logikai piramisban folyamatos a zavar. A kutató keresi a kutatása számára fontos tudományos eredményeket mindenféle termelői és piaci kontroll és hatás nélkül, és ha van is a kutatásának gyakorlati eredménye, akkor az a termelő számára túl tudományosan jut el, így annak gyakorlati hatása gyakran a nullával egyenlő. A piramis alján lévő termelő – mint korábban írtam – termel a saját megszerzett szaktudása alapján, melynek alapja helyi erőforrások megfelelő ismerete és korábbi iskoláiban megszerzett. Sajnos ezek az információk sokszor egyáltalán nem naprakészek. A termelési

Információs transzferigény a mezőgazdaságban 2007.

ciklusban kívánatos friss, aktuális termelési és piaci információkban csak – a függetlenek egyáltalán nem nevezhető, termékeit eladni kívánó – *multinacionális értékesítési és piaci „hiénák”-tól kaphatnak*, akik számára a rövid távon megszerezhető profit a legfontosabb. Így az „én termékem a legjobb és a többi is jó de....” elv alapján nem, vagy kevésbé jut elégséges termelési információ a termelőhöz.

Az elmúlt években lényegesen megváltozott az ellátási lánc természetéből adódóan azonnali a kis és nagykereskedelem technológiai és szervezeti fejlődését és a fogyasztó igényeit figyelembe vevő *termelői reakcióra van szükség*. Ebben az információs-kommunikációs láncban feltétlen szükséges lenne a termék-előállítóktól az azonnali piaci információ, hiszen az így létrehozott információáramlás az igények és elvárások korábbinál sokkal gyorsabb változását is magával hozza. A piaci információrendszer és szaktanácsadás célja nem lehet más csak az, hogy harmonikus piaci viszonyok alakuljanak ki.

A mezőgazdaság termelési szintjének fenntartása, valamint a foglalkoztatás szempontjából rendkívül fontos, hogy *az állam szerepe erősödjön a hazai agrárgazdaság szaktanácsadási rendszerének kialakításában, működtetésében*. E segítség eredményeként keletkező profit alakítása meghatározó, ezért az állam eredményes szerepe mindképpen nélkülözhetetlen.

Hazánk egyik fontos és alapvető gazdasági érdeke, hogy az agrártermelés megfelelő szintre jusson. Ennek elengedhetetlen követelménye, hogy az egész agrárgazdaság működőképességét elősegítő megfelelő szaktanácsadási rendszer hatékony legyen, hiszen ezzel érhető el a megfelelő harmónia a mezőgazdaságban.

Simon Attila
gazdálkodó

Technológiát élelmiszerért (Techforfood) konferencia Párizsban

Csökkenhető-e a szakadék Észak és Dél között?

Mint már hosszú évek óta, az idén is megrendezték Párizsban a Salon International de l'Agriculture-t (Nemzetközi Mezőgazdasági Vásárt), a francia mezőgazdaság hagyományos – és legnagyobb – seregszemléjét. A kiállítás – mely 600–700 ezer látogatót fogad tíz nap leforgása alatt – nem csupán látni- és ennivalókat kínál, hanem alkalmat ad több tucat színvonalas konferencia megrendezésére is. Ezek közt akad számos olyan, amire a vásárlátogatók is mindenféle megkötés nélkül betérhetnek, de gyakoribb az, amikor az egyébként ingyenes részvétel – elsősorban szervezési okok miatt – előzetes regisztrációhoz kötik.

Az idei konferenciák közül szakmai berkekben az egyik legnagyobb érdeklődésre számot tartó rendezvény – az INRA (Institut National de la Recherche Agronomique, Francia Mezőgazdasági Kutatási Központ) által a klímaváltozásról szervezett kollokvium mellett – az első alkalommal megtartott „Techforfood” volt. Az alaptéma – a harmadik világ élelmezési gondjainak megoldására tett kísérletek, elképzelések taglalása – természetesen nem új, meglehetősen rendszerességgel kerül terítékre ez a problémakör a világ számos országában. Nem véletlenül, hiszen az itt élő éhező tömegek menekülnek a fejlett nyugati világba és okoznak óriási migrációs problémákat. Amíg nem talál a világ megoldást arra, hogy ezekben a térségekben az éhezést – és az ettől nem függetleníthető társadalmi és katonai konfliktusokat – megszüntesse, addig sajnos a migráció is napi probléma marad. Ez alól hazánk sem tudja kivonni magát, csupán valamivel kevésbé vagyunk kitéve a migrációs problémának, mint a spanyol vagy olasz partvidék. A konferencia rangját mutatta, hogy közel 250 résztvevő érkezett – többségük Afrikából –, a szervezők között pedig megtalálhattuk a francia úrkutatási intézetet (CNES), a „Fondation pour l'agriculture et la ruralité dans le Monde” (FARM) alapítványt, a partnerek között a francia kutatási minisztériumot, több nagy francia kutatóintézetet (CIRAD, INRIA, IRD), a hivatalos támogatók között pedig a BASF-et és a CTA-t.

Sokan és sokszor kimondták már, hogy a probléma élelmiszer-segélyekkel nem oldható meg, sőt ez sok esetben tovább mélyíti a válságot. Arra kell megoldást találni, hogy a harmadik világ lakói képesek legyenek megtermelni élelmiszerüket, de ehhez nagyon komoly fejlesztésekre van szükségük. Nemzetközi szervezetek becslése szerint legalább 840 millió ember éhezik a világban – azaz a Föld minden hatodik lakója – és ami a helyzet abszurditását adja, hogy háromnegyedük gazdálkodó!

Technikai segítség

A párizsi konferencia szervezői abból indultak ki, hogy a termésmennyiségek növelésének egyik legjárhatóbb útja talán éppen a huszonegyedik század technológiai eszközeinek elterjesztése a fejlődő országokban, és különösen a válságövezetekben. E technológiák közül is megkülönböztetett figyelmet szenteltek az információs és kommunikációs technológiáknak, hiszen ezek segíthetik igazán a termelők képzését, a termeléshez szükséges adatok – pl. időjárás-előrejelzések – minél gyorsabb átvitelét és minél szélesebb körű terjesztését, de használhatók a piaci információk lekérdezésére, és még sorolhatnánk. Az adatok biztatók: míg pl. tíz évvel ezelőtt Afrikában a GSM-lefedettség alig 10%-os volt, manapság ez az arány már meghaladta a 60%-ot, az évtized végére pedig 80%-os értéket jósolnak. Nyugat-afrikai tapasztalatok mutatják, hogy azok a termelők, akik hozzáférnek a különböző projektek (RESIMAO, Tradenet.biz) által szolgáltatott piaci információkhoz, sokkal kevésbé kiszolgáltatottak az információs helyzeti előnyüket kihasználni akaró „neppereknek” és jövedelmük akár 20–30%-kal is nőhet. A műholdas technológia, a távérzékelés hatékony segítséget nyújthat a vándorló életmódot folytató legeltető állattartóknak. Segítségükkel hatékonyabbá tehető az állatállományokat veszélyeztető, rovarok által terjesztett betegségek elleni védekezés azáltal, hogy nagy pontossággal meghatározható a szúnyogok szaporodását segítő mocsaras területek elhelyezkedése, szimulációs programokkal pedig előre jelezhető azok a kritikus térbeli és időbeni pontok, ahol a védekezésre szükség van. Hasonló felhasználásról számolt be az algériai előadó, aki a sáskajárások elleni védekezés leghatásosabb módjának a tojásrakó rovarpopulációk időben történő elpusztítását jelölte meg – ebben segítheti a szakembereket a műholdas technológia. Sajnos a hatékonyságot rontja, hogy egyes tojásrakó helyek harci cselekmények miatt a hivatalos kormánysszervek – esetleg a védekezésbe bevont reguláris haderők – számára nem megközelíthetők. Ez a probléma nem egyedi, sajnos a fejlődő országokban számos olyan tűzfészkek léteznek még ma is, ami a munkát hátráltatja.

Útban a jobb legelők felé

Az Európai Unió többek között Guineában támogat egy nagyon komoly kutatási programot PASEL (prog-

ramme d'appui au sous-secteur de l'élevage) néven, ami a helyi állattenyésztés eredményességét hivatott növelni. A műholdfelvételek segítségével folyamatosan elemzik a vándorló állatsordák útvonalát és a legelők állapotát, a RESIMA rendszeren keresztül pedig naprakész információik vannak a piaci árakat illetően. A még nagyon hagyományos állattartásra berendezkedett Guineában ezek az információk egyelőre nem közvetlenül a gazdálkodókat segítik, hiszen sem Internet-elérésük, sem mobil hozzáférésük nincs, de egyelőre még a globális piaci gondolkodástól is igen messze vannak. Sokkal inkább a helyi döntéshozókat segítik abban, hogy az információk értelmezésével és továbbadásával könnyítsék a termelők munkáját, javítsák megélhetésük körülményeit – viszont ez nagy felelősséget ró egyúttal az érintettek számára. Spanyolország Maliban támogat egy olyan programot, ami a műholdas technika segítségével igyekszik segíteni a helyi nomád pásztorokat abban, hogy állataikat a jobb legelőterületek felé hajtsák.

A konferencia fő támogatójának számító BASF maga is nagyon komoly programot indított Afrikában a STIGA (parazita gyomnövény) visszaszorítására a CIMMYT-tel (International Maize and Wheat Improvement Center, Nemzetközi Kukorica és Búza Fejlesztési Központ) közösen. A kukorica a szubszaharai Afrika egyik legfontosabb élelmiszer-növénye, a parazita viszont eddig negyvenmillió hektár kukoricát fertőzött meg. A StrigAway technológia alapján a CIMMYT megkezdte a speciálisan e térség ökológiai feltételeihez nemesített kukoricafajták előállítását, az AATF (afrikai mezőgazdasági technológiai alapítvány) pedig közreműködik ezek minél szélesebb körű elterjesztésében. Nyilvánvaló, hogy valós eredményekre – legyen szó bármilyen technológiai újítás elterjesztéséről – csak akkor számíthatunk, ha megvalósul a legszélesebb körű helyi összefogás az államigazgatás, a magánszféra, az érdekképviseletek és a gazdasági szereplők között.

Időben lépni

A hozzászólásokból az is kiderült, hogy az új technológiák létezése önmagában még nem oldja meg a fejlődő országok problémáit. Sajnos az ilyen eljárások alkalmazásához az infrastruktúra még hihetetlenül hiányos, az érintett népesség képzettsége pedig nagyon sok esetben túlságosan is alacsony. Ezért hatalmas a felelőssége az érintett országok politikai döntéshozóinak – és gazdasági szereplőinek egyaránt, legyen szó akár az iskolázottsági szint minél gyorsabb emeléséről, akár a korszerű technológiákhoz – és így az internethez, mobil kommunikációs eszközökhöz való méltányos költségű hozzáférésről beszélünk, elsősorban a vidéki lakosság esetében. Azokban az országokban, ahol a lakosság kétharmada a mezőgazda-

ságból próbál megélni, a nemzeti költségvetés tekintélyes hányadát pontosan ennek a szektornak a fejlesztésére kellene fordítani. Ez sajnos még messze nem a valóság – mondta az egyik afrikai résztvevő –, hiszen hiába kötelezték magukat kormányaik arra, hogy a költségvetés 10%-át a mezőgazdaság felemelkedésére áldozzák, saját ígéreteiket sem tartják be.

A haladás természetesen nem áll meg, de egyáltalán nem mindegy, milyen sebességgel megy előre. A fejlett országoknak – és így hazánknak is – erejükhez mérten mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy ez minél gyorsabb legyen és minél szélesebb kört érintsen mind Afrikában – ezen belül is elsősorban a szubszaharai övezetben –, mind Latin-Amerikában, vagy Délkelet-Ázsiában. A magyar segítség egyik lehetséges formája a fejlődő országokkal való együttműködésben a mezőgazdasági kutatásokba való bekapcsolódásunk, melyre mind önállóan, mind uniós tagként számtalan lehetőségünk van. A magyar mezőgazdasági kutatás, az ebben található szürkeállomány világszerte elismerést és szívesen fogadják ilyen irányú felajánlásunkat. A legfontosabb azonban az, hogy ezt a legkörültekintőbben, célszerűen más országokkal, nemzetközi szervezetekkel közösen tegyük – FAO, CGIAR, EIARD, ERA-ARD –, hogy a befektetett anyagi és szellemi tőke minél jobban hasznosuljon. A fejlődő országok részéről megvan a szándék a fejlődésre és az együttműködésre, ez mindennél meggyőzőbben látható volt a kiállításon bemutatkozó Szenegál, Mali, Elefántcsontpart standján, kiűnt az ott bemutatott, a mezőgazdasági kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos anyagokból. Az európai cégek is egyre inkább felfedezik a térséget, francia, olasz vállalatok építettek már pl. gyümölcs-, zöldség- vagy éppen halfeldolgozót Szenegálban, Burkina Fasóban. Ha Magyarország bekapcsolódik az itt folyó nemzetközi agrár K+F-programokba, nem csupán szakmai elismertségünk növekszik, hanem intelligens módon gazdasági érdekeinket is tudjuk szolgálni. A fejlődő országban is el fog jönni az az idő, amikor szinte mindenütt nyugvópontra jutnak a konfliktusok, és megnyílik a lehetőség a kimondottan gazdasági programok előtt. Aki azonban csak akkor szánja el magát döntésre, már elkészt. Nem véletlen, hogy a legtöbb ország már most igyekszik „hídállásokat” kiépíteni Afrikában, Latin-Amerikában, és nem csak a legerősebb gazdasági-politikai hatalmak, a kisebb európai országok is! (Az egy külön cikket érdemelne, mekkorára nőtt Kína befolyása Afrikában az utóbbi évtizedekben!)

A szervezők reményei szerint a konferenciának lesz folytatása – talán éppen egy, a probléma által érintett országban. A téma iránt érdeklődők megtalálják a konferenciával kapcsolatos sajtóanyagokat és az előadásokat az alábbi honlapra látogatva: www.techforfood.com

Somogyi Norbert

FVM

Biodízel körkép

Ausztria

A gráci Styrian BioFuelst (SBF) mintegy 60.000 tonna biodízel kinyerésére alapították a Styriai Gaishorn-ban. Az üzem repceolajat dolgoz majd föl, valamint szójaolajat és pálmaolajat. 2008 januárjában tervezik az üzembe helyezést. A beruházás költségéne 21 millió euró.

Belgium

Az indiai *Praj* cég látja el technológiával a Liege-hez közeli Wanze-ben működő etanol üzem. A *Praj* cég képviselője szerint a cég szolgáltatja a belga üzemnek a szabadalmat és a mérnöki munkát. 2008-ban indul az üzem. A Biowanze SA 75%-os részarányával a Crop Energies AG leányvállalata.

Hollandia

A holland Vierhouten Vet biodízel-ág Kanpenban kezdi meg 50 millió liter kapacitású biodízel gyártását 2007 elején. Érdekesség, és jellemzi a hollandok környezettudatosságát, hogy a gyár használt háztartási olajat dolgoz föl.

Németország

2006 végére a német biodízel kapacitás elérte a közel 3 millió tonnát, további emelkedés várható. Idén 3,7 millió tonnára nő a biodízel mennyisége mondta többek között *Dr. Norbert Heim*, az Union zur Förderung von Oel- und Proteinpflanzen e. V. (német Olaj- és Fehérjenövényeket Támogató Egyesülés, UFOP) ügyvezető igazgatója. Már 2005-ben elérte a 2,1 millió tonnát a biodízel mennyisége. 2005-ben mintegy 300.000 tonna finomítatlan növényi olajat is fölhasználtak Németországban. Sőt, üzemanyagként 300.000 tonna tiszta, étkezési növényi olajat használtak. Ebből 250.000 tonnát traktorok és más szállító eszközök üzemanyagaként használtak, 50.000 tonnát pedig a gazdaságon belül közlekedő járművek fogyasztottak el.

A növekedés üteme figyelemreméltó Németországban. 2005-ben a teljes etanol termelés 334,6 millió liter volt, szemben a 2004 évi 186,3 millió literrel. 2006-ban a gabonából nyert etanol 449,1 millió litert tett ki, a nem mezőgazdasági eredetű etanol 125,8 millió liter volt.

A Petrotec német biodízel cég 60 millió eurót fektet be az elkövetkező 2 évben, melynek során négy új üzem épít föl egyet-egyét Németországban és az Egyesült Királyságban, kettőt az Amerikai Egyesült Államokban. A cég használt háztartási olajat alakít át biodízellé. Az előbbi a gyorsét-

termekekből szállítja el. Így egy veszélyes hulladéktól mentesíti az adott körzetet. A négy új üzemét 2009 végére építik föl.

A Petrotec már most működtet egy 85.000 tonna kapacitású biodízel üzemét Südlohnban, Észak-Rajna Vesztfáliában.

Írország

16 bioüzemanyag üzem adómenteséget élvez *Noel Dempsey*, a Kommunikációs, Tengeri és Természeti Erőforrások Minisztériumának első embere kijelentette, hogy 16 bioüzemanyag projekt élvez adómentességet mintegy 200 millió euró értékben. 102 cég pályázott arra, hogy mentesüljön a fogyasztási adó alól.

Teljes kapacitásukat 2008-ban érik el. Jelenleg 163 millió liter bioüzemanyagot szállítanak elsősorban az ír szállítási piacra, a bioüzemanyag a teljes üzemanyag piac 2,2%-át teszi ki.

T.E.

World Ethanol and Biofuels Report

Megszerettetni a gyümölcsöt!

Az ír kormány a kisiskolások számára ingyen oszt gyümölcsöt. A cél a gyerekekkel megszerettetni a rendszeres friss zöldség- és gyümölcsfogyasztást. A programot a körtével kezdték. E célra 4 millió eurót fordítanak, amelyet a Világ-egészségügyi Szervezet által meghirdetett pályázaton nyertek el. Írországban a gyümölcsfogyasztás nem éri el a nemzetközi szervezetek által javasolt mennyiséget.

-t-

Fruit and Vegetable Markets
2007/221. sz.

Kiemelkedő export, alacsony árak

A spanyol gyümölcs- és zöldségkivitel rekord mennyiséget ért el 2006-ben, 9,69 millió tonnát, amely 9%-kal haladja meg a 2005. évet. A viszonylag alacsony árak ellenére, a szállítmányok értéke szintén rekordot ért el, 7,39 millió eurót, 5%-kal többet, mint 2005-ben. A spanyolok mégsem elégedettek, mivel az átlagos export árak annyira alacsonyak voltak. A paradicsom 995.000 tonnás mennyiséggel, mennyiségét tekintve a legfontosabb zöldség, de 5%-kal csökkent a kiszállított áru pénzbeli értéke. Az 1 millió tonnás paradicsom mennyiségét eddig kétszer sikerült elérni, 2001-ben és 2004-ben. Második helyen a különböző saláták állnak a kivitelben, amely 553.000 tonna.

-t-

Fruit and Vegetable Markets

Az Európai Unió Hivatalos Lapjában megjelenő rendelkezések

Az alábbiakban felsorolt EU rendelkezéseket a Hivatalos Lap L sorozatának 2006. decemberi és 2007. januárban és februárban megjelent számaiból válogattuk. A lista teljesség igénye nélkül szelektálja a mezőgazdasággal és élelmiszeriparral foglalkozó rendelkezéseket. Az Európai Unió teljes magyar nyelvű joganyaga elérhető az Európai Unió Hivatalos Lapjának különkiadásában.

Halászat

A Tanács 41/2007/EK rendelete (2006. december 21) a bizonyos halállományokra és halállománycsoportokra vonatkozó, halfogási korlátozások alá tartozó vizeken tartózkodó közösségi hajókon és a közösségi vizeken alkalmazandó halászati lehetőségeknek és kapcsolódó feltételeknek a 2007. évre történő meghatározásáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L15, 2007. január 20. 1. oldal

A Bizottság határozata (2007. február 2.) a Guineai Köztársaságból származó, emberi fogyasztásra szánt halászati termékek importját felfüggesztő sürgősségi intézkedésekről (az értesítés a C(2007) 278. számú dokumentummal történt) (1)

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L28, 2007. február 3. 25. oldal

2007/88/EK A Bizottság határozata (2007. február 8.) az 51/2006/EK tanácsi rendelet IIA. mellékletével összhangban Hollandia és az Egyesült Királyság számára a fokozott megfigyelési programok keretében halászzal eltölthető három többletnap biztosításáról (az értesítés a C(2007) 365. számú dokumentummal történt)

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L38, 2007. február 10. 4. oldal

A Bizottság 146/2007/EK rendelete (2007. február 15.) a 3440/84/EGK rendeletnek a halszivattyút használó hajók egyes vonóhálóira vonatkozó feltételek tekintetében történő módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L46, 2007. február 16. 9. oldal

A Bizottság 147/2007/EK rendelete (2007. február 15.) egyes halállományok esetében a 2007 és 2012 közötti időszakra vonatkozóan megállapított kvótáknak a halászati erőforrások közös halászati politika alapján történő védelméről és fenntartható kiaknázásáról szóló 2371/2002/EK tanácsi rendelet 23. cikkének (4) bekezdése alapján történő kiigazításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L46, 2007. február 16. 10. oldal

Támogatások, vámok

A Bizottság 57/2007/EK rendelete (2007. január 17.) a tagállamok intervenciósi hivatalai birtokában lévő gabonafélék kivételére irányuló folyamatos pályázati eljárás megnyitásáról szóló 990/2006/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L11, 2007. január 18. 3. oldal

A Bizottság 58/2007/EK rendelete (2007. január 17.) Belgium, a Cseh Köztársaság, Spanyolország, Írország, Olaszország, Magyarország, Lengyelország, Szlovákia és Svédország intervenciósi hivatala birtokában lévő cukor ex-

port célú viszonteladására vonatkozó folyamatos pályázati felhívás megnyitásáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L11, 2007. január 18. 4. oldal

A Bizottság 59/2007/EK rendelete (2007. január 17.) a hánolt és fényezett gabonamagvak export-visszatérítések alkalmazandó meghatározásáról szóló 821/68/EGK rendelet angol, bolgár, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, olasz, portugál, román, spanyol, svéd, szlovák és szlovén változatának helyesbítéséről

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L11, 2007. január 18. 11. oldal

A Bizottság 55/2007/EK rendelete (2007. január 23.) az 1483/2006/EK rendeletnek a tagállamok intervenciósi hivatalai birtokában lévő gabonaféléknek a közösségi piacon történő viszonteladására irányuló folyamatos pályázati felhívás tárgyát képező mennyiségek tekintetében történő módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L17, 2007. január 24. 8. oldal

A Bizottság 88/2007/EK rendelete (2006. december 12.) a 19021100 és a 190219 KN-kód alá tartozó, száraztészta-termékek formájában exportált gabona export-visszatérítési rendszere alkalmazásának különleges részletes szabályai megállapításáról (kodifikált változat)

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L21, 2007. január 30. 16. oldal

A Bizottság 91/2007/EK rendelete (2007. január 30.) az 1483/2006/EK rendeletnek a tagállamok intervenciósi hivatalai birtokában lévő gabonaféléknek a közösségi piacon történő viszonteladására irányuló folyamatos pályázati felhívás tárgyát képező mennyiségek tekintetében történő módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L22, 2007. január 31. 5. oldal

A Bizottság 92/2007/EK rendelete (2007. január 30.) a finomítóüzemek 2006/2007-es gazdasági év során történő ellátására szánt, az AKCS-országokból és Indiából származó nyers nádcukor kiegészítő mennyiségének meghatározásáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L22, 2007. január 31. 10. oldal

A Bizottság 96/2007/EK rendelete (2007. január 31.) az 1898/2005/EK rendeletnek a nonprofit intézmények és szervezetek vajbeszerzéséhez nyújtott támogatása tekintetében történő módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L25, 2007. február 1. 6. oldal

A Bizottság 104/2007/EK rendelete (2007. február 2.) a feldolgozásra szánt paradicsom támogatásának a 2007/2008-as gazdasági évre vonatkozó meghatározásáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L28, 2007. február 3. 10. oldal

A Bizottság 115/2007/EK rendelete (2007. február 7.) a 60/2004/EK rendeletnek a piacról el nem távolított cukor többletmennyiségei után kivetett összegek közösségi költségvetésbe történő jóváírása tekintetében való módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L35, 2007. február 8. 4. oldal

A Bizottság 116/2007/EK rendelete (2007. február 7.) a szárított takarmány piacának közös szervezéséről szóló 1786/2003/EK tanácsi rendelet alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló 382/2005/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L35, 2007. február 8. 7. oldal

A Bizottság 119/2007/EK rendelete (2007. február 8.) a cukorágazat piacának közös szervezését érintő reform keretében átmeneti intézkedések megállapításáról szóló 493/2006/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L37, 2007. február 9. 3. oldal

A Bizottság 128/2007/EK rendelete (2007. február 12.) az egyes tejtermékekre nyújtott export-visszatérítésekre vonatkozó pályázati eljárás létrehozásáról szóló 580/2004/EK rendelet és az egyes vajfélékre nyújtott export-visszatérítésekre vonatkozó folyamatos pályázati felhívás megnyitására szóló 581/2004/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L41, 2007. február 13. 6. oldal

A Bizottság 131/2007/EK rendelete (2007. február 15.) a 990/2006/EK rendeletnek az egyes tagállamok intervenciók hivatalainak birtokában lévő közönséges búza és árpa kivételére irányuló folyamatos pályázati eljárások tárgyát képező mennyiségek tekintetében történő módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L42, 2007. február 14. 3. oldal

A Bizottság 132/2007/EK rendelete (2007. február 15.) az 1483/2006/EK rendeletnek a tagállamok intervenciók hivatalai birtokában lévő gabonaféléknek a közösségi piacon történő viszonteladására irányuló folyamatos pályázati felhívás tárgyát képező mennyiségek tekintetében történő módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L42, 2007. február 14. 8. oldal

A Bizottság 142/2007/EK rendelete (2007. február 14.) a 327/98/EK és az 1291/2000/EK rendelet rendelkezéseitől a rizs és a törmelékrizs behozatalára vonatkozó vámkontingensek keretében 2006 júliusára kiadott behozatali engedélyek tekintetében való eltérésekről szóló 1610/2006/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L45, 2007. február 15. 11. oldal

A Bizottság 163/2007/EK rendelete (2007. február 19.) a 2005/2006-os gazdasági évre vonatkozóan a cukorgyártók által a cukorrépa-eladóknak az alapilleték maximális összege és ezen illeték összege közötti különbség alapján fizetendő összegek rögzítéséről

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L51, 2007. február 20. 16. oldal

A Bizottság 164/2007/EK rendelete (2007. február 19.) a cukorágazatban termelési illetékként fizetendő össze-

geknek a 2005/2006-os gazdasági évre történő megállapításáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L51, 2007. február 20. 17. oldal

Egyéb

A Bizottság 81/2007/EK rendelete (2007. január 29.) az AKCS-jegyzőkönyv és az Indiával kötött megállapodás alapján behozandó nádcukorra vonatkozó szállítási kötelezettségeknek a 2006–2007-es szállítási időszakra történő meghatározásáról

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L21, 2007. január 30. 3. oldal

A Bizottság határozata (2007. február 1.) a mezőgazdasági üzemek szerkezetére vonatkozó 2007. évi felmérésre vonatkozóan egyes tagállamok számára a statisztikai felmérésektől eltérő forrásokból származó információk felhasználásának engedélyezéséről (az értesítés a C(2006) 7175. számú dokumentummal történt) (1)

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L28, 2007. február 3. 19. oldal

2007/64/EK A Bizottság határozata (2006. december 15.) a közösségi ököcímke táptalajoknak történő odaítélésével kapcsolatban felülvizsgált ökológiai kritériumok és a vonatkozó értékelési és ellenőrzési követelmények megállapításáról (az értesítés a C(2006) 6962. számú dokumentummal történt) (1)

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L32, 2007. február 6. 137. oldal

2007/84/EK A Bizottság határozata (2007. február 2.) az agrárstatisztikák tökéletesítését célzó, 2007-re szóló technikai cselekvési terv jóváhagyásáról (az értesítés a C(2006) 7081. számú dokumentummal történt)

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L35, 2007. február 8. 18. oldal

A Bizottság 148/2007/EK rendelete (2007. február 15.) egyes neveknek az oltalom alatt álló eredetmegjelölések és földrajzi jelzések nyilvántartásába való bejegyzéséről

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L46, 2007. február 16. 14. oldal

A Bizottság 149/2007/EK rendelete (2007. február 15.) egy megnevezésnek a hagyományos különleges termékek jegyzékébe való bejegyzéséről – Boerenkaas (HKT)

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L46, 2007. február 16. 18. oldal

A Bizottság 162/2007/EK rendelete (2007. február 19.) a műtrágyákról szóló 2003/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet I. és IV. mellékletének a műszaki fejlődéshez történő hozzáigazítás érdekében történő módosításáról (1)

Hivatalos Lap, 50. évfolyam, L51, 2007. február 20. 7. oldal

Készítette:

Román Zoltán, EU információs koordinátor
FVM, Agrár- vidékfejlesztési Főosztály

Az itt felsorolt jogszabályokról érdeklődni lehet a 301-4055-ös telefonon és a romanz@fvm.hu email címen.

További jogszabályok megtekinthetők a <http://eur-lex.europa.eu> oldalon.

Az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ

EURÓPAI UNIÓ GYŰJTEMÉNYE

- A gyűjteményt az Országos Mezőgazdasági Könyvtár olvasói használhatják.
- A szabad polcokon elhelyezett mintegy 1500 könyv- és 50-féle folyóirat-állomány helyben olvasható. Egyes anyagrészekről olvasóinknak igény szerint fénymásolatot készítünk a szerzői jogvédelmi szabályok figyelembevételével.
- Az Európai Unió statisztikai és jogi CD-ROM adatbázisainak használatához szükség esetén térítésmentesen segítséget nyújtunk. Az adatbázisok anyagának nyomtatása, ill. adathordozóra mentése azonban térítésköteles.

Megjelent a 2006-os MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI BIBLIOGRÁFIA

A CD-n megjelent bibliográfia teljes áttekintést ad a hazai mezőgazdaságnak és határterületeinek szakirodalmáról.

Mintegy 200 folyóirat feldolgozásával készül, évente több ezer bibliográfiai tételt tartalmaz.

A mezőgazdaság szakterületei szerint rendezett, katalogizált kiadvány használatát külön tárgy- és névmutató könnyíti meg.

A Word-formátumban feldolgozott címanyag egészben és részenként is kinyomtatható, ill. saját publikációk, tudományos dolgozatok, szakdolgozatok és pályázatok irodalomjegyzékébe tetszőleges válogatással közvetlenül átmásolható (átemelhető).

Segíti továbbá a könyvtárban való célirányos tájékozódást is; előzetes (otthoni) használatával már előre tervezhető, hogy a könyvtárban melyik szakanyagot kérjük ki.

Megrendelhető telefonon: 06-1-489-4910 és e-mail-en: a szerkesztoseg@omgk.hu

AGRÁRKÖNYVTÁRI HÍRVILÁG

Könyvtárunk koordinációs központi feladatából következően rendszeres tájékoztatást adunk szakmai munkánkról, tudományos tevékenységünkről, szolgáltatásainkról, terveinkről, rendezvényeinkről a hazai és nemzetközi eseményekről az agrárágazat könyvtárosai és az érdeklődők számára. Megjelenik negyedévente az OMGK honlapján.

SZAKIRODALMI SZOLGÁLTATÓHÁZ

Szaklapok és folyóiratok, magyar és idegen nyelvű szakkönyvek, tankönyvek, elektronikus adathordozók és dokumentumok értékesítése a hazai szakkönyvkiadók teljes választékával.

A Szolgáltatóházban működik az első hazai mezőgazdasági szakkönyv-antikvárium.

BUDAI TELEHÁZ

Szolgáltatásainkból: számítógép-használat, nyomtatás, fénymásolás, faxolási lehetőség, CD-írás, szkennelés és Internet-használat. Számítógépes programok használata: szövegszerkesztés, táblázatkészítés, adatbázis-kezelés stb. Internetes könyvruház.

Telefon/fax: 06-1-489-4974, e-mail: telehaz@omgk.hu, honlapunk: www.budaitelehaz.gportal.hu

ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT

1012 Budapest, Attila út 93. • 1253 Budapest 13, Pf.: 15 • Telefon: 06-1-489-4900

Pénzforgalmi jelzőszám: MNB 10032000-01494532

Technológiát élelmiszerért (Techforfood) konferencia Párizsban

Alkalmi piaci kínálat Guineában az út szélén felállított asztalokon és a földön: papaya, ananász, manióka, paradicsom, citrusfélék, paprika

Papaya, ahogy megerem

Az egyik fő mezőgazdasági termék, a kókuszpálma

Jellegzetes közép-guineai tájkép a száraz évszakban: legelőként hasznosított rizstarló szarvasmarhákkal és virágzó mangófákkal

Egy, az utóbbi időben egyre vitatottabb energianövény, az olajpálma

Gazdálkodó és családja a learatott rizzsel

Sokat megélt famatuzsálem egy falu közepén

Földhasználat címmel és átfogó tartalmi, szerkezeti felépítéssel szakkönyvet (tankönyvet) először jelentetett meg a Dialóg Campus Kiadó, az oktatás, a kutatás, tervezés, a hivatalok munkatársai és *legfőképpen a gazdátársadalom* számára A kiadványt nem csak az agráriumban, hanem a különböző területhasznosítással, terület-felhasználással foglalkozó társszakterületek – vízügy, környezetvédelem, természetvédelem, közlekedés – munkatársai is jól hasznosíthatják. *A bevezető fejezetben a klasszikus európai földhasználati módok, birtokszerkezetek kialakulása, feltárása és a hazai földhasználati reformlehetőségeket, birtok- és területrendezési stratégiákat mutatjuk be.*

A mezőgazdasági, erdészeti és természetvédelmi földhasználat, tájhasználat kapcsolata, fejlődési irányai c. rész a művelési ágak szerkezetét, arányait, ezek változási lehetőségeit tárgyalja. A földhasználatot a termőföldek geomorfológiai elhelyezkedése: a hegyek, völgyek, medencék, síkságok, sárrétek, turjánok, vápák és velük összefüggésben a rajtuk levő termőfelületek, művelési ágak adottságai az – égtáji fekvés, mikroklima, lejtőkategória, a talajképző kőzet jellege, a talajvíz mélysége – nagymértékben befolyásolják. *A birtokszerkezet, birtokrendezés, birtoktervezés* c. fejezet egyedülállóan tárgyalja és mutatja be a 2. ezredforduló előtti, utáni magyar „földkérdés”, birtokpolitika történetét és viszonyosságait, (birtokrendezés a két világháború között; a szocializmusban és a rendszerváltást követően; nagyüzemek átalakulása, kárpótlás, privatizáció; tulajdonviszonyok, a földtulajdon jelenlegi szerkezete stb.). Részletesen tárgyalja a birtokrendezés alternatíváit, fejlesztési lehetőségeit: a helyi kezdeményezésű, spontán; az intézményesített, mérsékelt ütemű; erőteljes ütemű, teljes körű birtokrendezéseket. A racionális, a társadalom együttérzését kifejező birtokpolitikai szempontok mellett a sajátos földhasználati adottságoknak is meghatározó szerepe van a birtokrendezésben. Más adottságokkal bírnak a kedvezőbb termőhelyi adottságú szántóövezetek, sajátos, vagy kedvezőtlenebb termőhelyi, tájvédelmi-adottságú hegy- és dombvidéki vegyes (szántó, rét, legelő, erdő) földhasználatú régiók.

A földértékelés, földminősítés, -minőségromlás és -minőségjavítás c. fejezet teljeskörűen rendszerezi az általános célú, valamint az ingatlankezelési földértékelés fogalmát, módszereit: a hozadéki kataszteri (aranykoronás); a mintateres, genetikus (felújított kataszteri); és a talaj térképes-genetikus (új) földminősítést. A föld-

értékelés módszereit konkrét példákkal mutatja be. A 4,7 millió ha szántó mintegy fele részére (a homoktalajokra, a savanyú és szikes talaj övezetekre) a földminőség változására, a javítási módszerekre, a javítóanyagok meghatározására ugyancsak konkrét számításokat, példamegoldásokat tartalmaz. Egyedülállóan tárgyalja a kőportrágyák ásványi talajjavító anyagok típusait, azok technológiai, fizikai, kémiai tulajdonságait (rostos tőzeg, vegyes tőzeg, érett tőzeg, lápföld, kotu, lignitpor, alginit, mészkőpor, lápi mészszip, dolomitpor, gipsz, gipsz-anhidrit, lösz (digó föld), bentonit, perlit, zeolit, kálitrachit, kálitufa stb.) mennyiségi, minőségi, települési viszonyait, intenzív és szántóföldi kertészeti hasznosítási lehetőségeit.

A földek művelhetősége, talajtechnológiai (fizikai, kémiai) tulajdonságai c. rész a talajok felosztását, jellemzését és földhasználati adottságait mutatja be. A földhasználatot, földművelést elősegítő talajtérképek teljes körű rendszerezését, alkalmazását is tárgyalja. *A termőföld nyilvántartására, a birtoktagok kialakítására, a földhasználatra és a földvédelemre vonatkozó rendelkezések, befejező fejezet:* az ingatlan-nyilvántartás (földnyilvántartás); a különböző földtulajdon kategóriák; a birtoktagok kialakítására vonatkozó rendelkezések, a földhasználati nyilvántartás; az EU komform Mezőgazdasági Parcela Azonosító Rendszer (MePAR) gyakorlati alkalmazása; a földhasználat, földvédelem rendelkezései; a termőföld más célú hasz-

nosítása; a művelési ág megváltoztatása; a földhasználat talajvédelmi kötelezései c. témakörökre tagolódnak.

A könyv egyik fő célja az is (a szerző közel négy évtizedes kutatói, tervezői, oktatói tevékenysége, tapasztalatai nyomán), hogy a földet szerető, földhasználó, gazdálkodó társadalom e kiadványt a tevékenységéhez akár kézikönyvként forgathassa. Ezért reméljük, hogy a könyv a mezőgazdasági, erdészeti, kertészeti vállalkozók érdeklődését felkeltő hasznos olvasmányként szolgálhat. Tartalmi, szerkezeti felépítése nem csak a szántókra, hanem valamennyi (10) művelési ágra kiterjed, és a gazdálkodást, fejlesztést elősegítő igen sok műszaki, gazdasági, jogi ismeretet, adatot tartalmaz.

A kutatók, tervezők tevékenységéhez is (a birtokrendezők, birtoktervezők, területrendezők, tájrendezők, külterületi rendezési tervek, vonalas létesítmények tervezői számára) tervezési segédletként szolgálhat a kiadvány. Beszerezhető a nagyobb könyvesboltokban és a kiadónál: 1088 Budapest, Rákóczi u. 9. T/F: (1) 266-1265.

